

Pedagogisch beleid in praktijk op KieKebos

Dit pedagogisch werkplan is bedoeld voor pedagogisch medewerkers en de ouders van de peuteropvang in het bos.

Contactinformatie en een algemene beschrijving van de locatie:

Naam: Kiekebos
Adres: Overschiese kleiweg 519
Woonplaats: 3045 LJ Rotterdam
Telefoon: 085-1119203
Noodnummer: 085-1119200 (hoofdkantoor)
Email: kiekeboe@dedroomplaats.nl
Contactpersoon: Shanice Troenopawiro

U vindt diverse belangrijke documenten terug op onze website: www.dedroomplaats.nl. Bijvoorbeeld de meest recente GGD-rapportage van de jaarlijkse inspectie en een digitale versie van ons pedagogische visie, het pedagogische werkplan van uw locatie en de prijslijsten/inschrijfvoorwaarden en plaatsingsprocedure.

Ons gebouw is een kabouterhuis in het parkje. Bij dit huisje komt in de ochtend de peuterspeelzaal groep van 8:45u tot 12:45 uur en in de middag de buitenschoolse opvang. Voor beide groepen geldt dat we een buitenbeleid hebben. Dit houdt in dat we 90% van de tijd buiten spelen en alle activiteiten doen, zoals de kring, het fruit eten en de VE activiteiten.

Producten –Producten – opvangsoorten:

Wij bieden: peuteropvang van 2 jaar tot aan de basisschool in vakantieweken voor 4 uur per ochtend. Wij zijn op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag geopend.

Inhoud

1	Beleid in praktijk	4
2	De interactievaardigheden als leidraad voor ons pedagogisch handelen	4
3	De vestiging	10
3.1	Groepsindeling	10
3.2	Mentorschap	10
3.3	Vierogenprincipe	11
3.4	Calamiteiten	11
3.5	Openingstijden	11
3.6	Dienstroosters	11
3.7	Afwijken van de leidsterkindratio, de 3-uursregeling	11
4	Zorg en verzorging	11
4.1	Persoonlijke spullen	11
4.2	Dagritme	12
4.3	Traktaties	13
4.4	Verschonen en zindelijk worden	13
4.5	Zieke kinderen	14
4.6	Medicijnen	14
5	Seksuele ontwikkeling	14
6	Activiteitsaanbod	15
6.2	Opbrengst Gericht Werken	18
6.3	Doorlopende ontwikkelingslijn	19
6.4	Verschillen tussen jongens en meisjes	20
6.5	Plezier in doen en ontdekken	20
6.6	Vallen en opstaan	20
6.7	Meer van hetzelfde	21
6.8	Het doen telt	21
6.9	Vrij spelen	21
6.10	Muziek	21
6.11	Bewegen – Lekker Fit	22
6.12	Buitenspelen	22

6.14 Risicovol (buiten)spel	23
6.15 Natuur & milieu	23
6.16 Creativiteit	24
7 Sfeer op de groep	24
7.1 Indeling en aankleding van de ruimte	24
7.2 Bijzondere momenten	25
7.3 Belonen en corrigeren	26
7.4 Kinderparticipatie	27
7.5 Regels en afspraken	27
7.6 Pesten	28
8 Oudercontacten	28
8.1 Het doel	28
8.2 Brengen en halen	28
8.3 Gesprekken	29
8.4 Schriftelijke informatie	29
8.5 Oudercontact moment	29
8.6 Ouderadviescommissie	30
8.7 Exit enquête	30
9 Borging van de kwaliteit	30
9.1 Personeel en opleiding	30
9.2 Ondersteuning op de groep door andere volwassenen	31
9.3 Werkinstructies/protocollen	31
9.4 Niet tevreden? Vertel het ons.	32
9.5 Observatie welbevinden en ontwikkeling van het kind	33
9.6 Analyse van de pedagogische kwaliteit	34
9.7 Veiligheid en gezondheid	34
9.8 Deskundigheidsbevordering	35
10. Afsluitend.	35
11. Bijlage tijdelijke wijzigingen	35

1 Beleid in praktijk

Het algemeen pedagogisch beleid (dit is een apart document) van De Droomplaats vormt het uitgangspunt voor de manier waarop wij dagelijks met de kinderen omgaan. Op basis hiervan stellen we dit pedagogisch werkplan samen en leggen dit voor aan de ouderadviescommissie. Hierin laten we zien hoe wij, de pedagogisch medewerkers, het algemeen pedagogisch beleid van De Droomplaats in praktijk brengen op onze vestiging. Wij stellen de behoefte van het kind steeds centraal.

Regelmatig maar zeker een keer per jaar kijken we opnieuw samen met de oudercommissie naar dit werkplan en passen het waar nodig aan. Dat doen we ook bij wijziging van het algemeen pedagogisch beleid. Soms moeten wij dit plan tijdelijk wijzigen, door bijvoorbeeld een andere groepsindeling samenstelling. Dit doen wij in een bijlage met ingangsdatum en verloopdatum. U ontvangt separaat bericht van de tijdelijke wijziging, ingangsdatum en afloopdatum.

2 De interactievaardigheden als leidraad voor ons pedagogisch handelen Zoals in ons algemeen pedagogisch beleidsplan beschreven, gaan we uit van vier pedagogische basisdoelen voor de opvoeding. Wij zorgen ervoor dat kinderen zich emotioneel veilig voelen (1), geven ze de gelegenheid zich persoonlijk (2) en sociaal (3) te ontwikkelen en om zich de normen en waarden van onze samenleving eigen te maken (4).

Om deze doelen te verwezenlijken en zo goed mogelijk aan te sluiten bij zowel de individuele ontwikkeling en belevingswereld van een kind als bij het groepsproces, passen we de methodiek van de interactieprincipes toe. Het zijn vaardigheden en geven ons de handvaten om de ontwikkeling van de kinderen optimaal te begeleiden en te ondersteunen. De eerste drie zijn de basisvaardigheden die we terug kunnen zien bij iedere pm-er, de laatste drie zijn de vaardigheden die de educatie betreffen. Deze vaardigheden zien we zeker terug bij de vakbekwame pm-ers die op een voorschoolse educatie (ve) groep werken.

Een laatst toegevoegde vaardigheid vanuit onderzoek is interactief voorlezen. Hierin pakken wij alle kansen om taalstimulering optimaal aan te bieden.

Sensitieve responsiviteit (SR)

- Andere woorden voor SR: warmte en ondersteunende aanwezigheid.
- De pm-er heeft oog voor de toestand en signalen van het kind.
- De pm-er weet signalen goed te interpreteren en reageert hier tijdig en adequaat op.
- Het kind voelt zich begrepen, veilig en geaccepteerd.
  - Is de pm-er een veilige thuishaven voor het kind en reageert de pm-er op een goede manier.

De pm-ers scheppen een veilig spreekklimaat, tonen warme belangstelling, geven emotionele steun, gaan door op de inhoud van wat het kind zegt en reageren tijdig en adequaat (passend).

Ze benoemen wat ze doen en zien en wat het kind doet en voelt, helpt het kind verwoorden wat het bedoelt, spreekt de kinderen persoonlijk aan en doet dit op een vriendelijke manier.

Wat doet de pm-er?

Volgt het initiatief van het kind tijdens de interactie die ze heeft,

maakt contact met alle kinderen van haar groep door ze aan te kijken,
geeft kinderen een veilig gevoel door ze aan te raken wanneer zij daar behoefte aan hebben
(knuffelen, op schoot),
heeft aandacht voor de signalen van alle kinderen,
laat merken dat zij de signalen van kinderen ziet of hoort,
reageert op het juiste moment op de signalen van de kinderen,
helpt kinderen bij het uiten en verwoorden van hun gevoelens,
gaat door op de inhoud van wat het kind zegt.

Wat zegt de pm-er?

Noemt kinderen bij de naam,
verwoordt de gevoelens van de kinderen,
verwoordt wat het kind ervaart of bedoelt,
stelt de kinderen op hun gemak (bijvoorbeeld met complimenten),
vraagt naar de gevoelens en gedachten van de kinderen,
verwoordt haar eigen gevoelens,
benoemt dat ze het fijn vindt om de kinderen te zien.

Hoe zegt de pm-er het?

spreekt op een vriendelijke toon,
laat merken dat ze luistert (verbaal en non-verbaal),
gebruikt 'kleine' woorden zoals: maar, toch, even,...,
gebruikt vriendelijke zinsconstructies (zullen we samen...?, wil je soms...?),
spreekt met en niet tegen de kinderen,
maakt oogcontact tijdens het spreken.

Respect voor de autonomie van het kind

- De pm-er erkent en waardeert de kinderen als individu met eigen ideeën en perspectieven.
- De pm-er is niet te sturend en er wordt voldoende ruimte gegeven.
- De kinderen worden actief gestimuleerd zelf iets te doen.

De pm-er geeft ruimte voor onderhandelen, deelt complimenten uit, toont geduld en volgt het tempo van het kind. De pm-er verwoordt het perspectief van het kind (hoe ziet het kind het?), stimuleert de kinderen om zoveel mogelijk zelf te doen, bevestigt de individualiteit (iedereen is anders/je mag er zijn), toont waardering en respect, maakt oogcontact tijdens het spreken, laat merken dat zij luisteren, noemt het kind bij de naam en spreekt op vriendelijke toon (kleine woordjes, vriendelijke zinsconstructies en zinsintonatie).

Wat doet de pm-er?

Stimuleert de kinderen om zoveel mogelijk zelf te doen,
is geduldig en volgt het tempo van het kind,
waardeert de ideeën en oplossingen van de kinderen,
laat de kinderen dingen op hun eigen manier doen,
laat de kinderen zelf ontdekken,
waardeert alle kinderen om wie zij zijn,
biedt de kinderen de gelegenheid om zelf te kiezen,
stimuleert de kinderen om zelf plannen te maken en deze uit te voeren.

Wat zegt de pm-er?

Verwoordt gevoelens en gedachten van de kinderen, los van eigen perspectief, laat de kinderen merken dat ze hen kent door individuele kenmerken te benoemen (thuisituatie, voorkeuren), benoemt de talenten van de kinderen, vraagt de kinderen mee te denken over plannen, oplossingen, activiteiten, gaat met de kinderen in gesprek over een situatie (activiteiten, probleem, wens), maakt contact en benoemt wat zij gaat doen voordat zij een kind aanraakt.

Hoe zegt de pm-er het?

praat met en niet tegen de kinderen, laat merken dat ze luistert, noemt het kind bij de naam, maakt oogcontact tijdens het spreken.

Structureren en grenzen stellen

- De pm-er vertelt aan het begin van de 'activiteit' wat de bedoeling is en hoe zij het gaat uitvoeren. Er zit een duidelijk begin en einde aan een activiteit.
- De pm-er maakt duidelijk wat er van hen verwacht wordt en zorgt op een sensitieve manier en met respect voor de autonomie ervoor dat de kinderen zich aan deze verwachtingen houden.
- De pm-er structureert en organiseert een situatie of activiteit zo dat de kinderen er optimaal van kunnen profiteren.

De pm-er weet de situaties, activiteiten en taken te structureren (wat komt eerst, wat daarna), maakt duidelijk wat de bedoeling is, geeft stapsgewijs uitleggen, stelt tijdig, consequent en doortastende grenzen, geeft effectief leiding aan groep en heeft prettige controle over het gedrag van de kinderen.

De pm-er spreekt gestructureerd (eerst, dan, daarom, omdat, als/dan), controleert of de boodschap overkomt, spreekt duidelijk en verstaanbaar, luistert en benoemt wat het kind zegt, voelt of bedoelt, noemt het kind bij de naam en maakt oogcontact.

Wat doet de pm-er?

biedt structuur door een vast en herkenbaar dagritme te hanteren, maakt duidelijk wat de bedoeling is van een activiteit, heeft extra aandacht voor het bieden van structuur aan nieuwe kinderen, hanteert grenzen tijdig (voordat het mis gaat), past rituelen en routines toe op de groep, ziet er op toe dat de regels en afspraken nageleefd worden.

Wat zegt de pm-er?

bespreekt met de kinderen wat ze gaan doen en wanneer, benoemt wat de regels en afspraken zijn die gelden op de groep (bijvoorbeeld tijdens de kring of bij het naar buiten gaan), legt uit waarom de regels en afspraken er zijn, benoemt gewenst gedrag, benoemt de volgorde van de activiteiten (wat gaan we eerst doen en wat daarna).

Hoe zegt de pm-er het?

spreekt gestructureerd door de woorden 'eerst, dan, daarna' te gebruiken, gebruikt een positieve toon (zoals waardering wanneer een kind de regels goed naleeft), legt verbanden uit met woorden zoals: 'daarom, omdat, als...dan...', spreekt duidelijk en verstaanbaar, controleert of de boodschap overkomt, noemt het kind bij de naam, maakt oogcontact tijdens het spreken.

Praten en uitleggen

Deze vaardigheid gaat vooral om de mate waarin een pm-er praat en uitlegt (kwantiteit), maar ook hoe iemand dat doet (kwaliteit). Het gaat om de verbale interacties tussen de pm-er en het kind. Een pm-er die goed is in praten en uitleggen, praat niet alleen regelmatig maar stemt ook de timing en de inhoud van de interacties op begripsniveau af op de interesse van de kinderen.

De pm-er stimuleert en creëert een dialoog, doormiddel van het stellen van open vragen.

Zij voert veel gesprekjes met kinderen, praat 'met' de kinderen en niet 'tegen' de kinderen, stimuleert taalgebruik en taalbegrip van kinderen en moedigt aan, begeleidt op een vanzelfsprekende manier haar interacties met kinderen met taal, zet kinderen aan tot nadenken en tot hoger niveau taalgebruik (complexere cognitieve taalfuncties zoals vergelijken, redeneren, concluderen). Er is een rijk taalaanbod (veel benoemen, uitleg geven, meespelen in hoeken), de interacties worden begeleidt met taal (uitleggen, luisteren, samenvatten, spreekruimte scheppen).

Wat doet de pm-er?

benut zoveel mogelijk situaties om in gesprek te gaan met de kinderen ('kansen grijpen'), moedigt de kinderen aan om zelf te praten, gaat door op wat de kinderen zeggen, leest interactief voor, sluit aan bij het taalniveau van verschillende kinderen, zet de kinderen die het aankunnen aan tot hoger niveau taalgebruik (redeneren, vergelijken).

Wat zegt de pm-er?

voert gesprekjes met de kinderen (dialoog), benoemt wat ze ziet en doet, benoemt wat de kinderen zien en doen, verwoordt gedachten en gevoelens van de kinderen, vult aan wat de kinderen zeggen met extra informatie.

Hoe zegt de pm-er het?

herhaalt wat het kind zegt in de correcte bewoording, vult uitingen van de kinderen aan met extra inhoudswoorden, praat mét en niet tegen de kinderen, maakt correcte en gevarieerde zinnen, stelt verschillende soorten vragen (open uitnodigend, niet alleen gesloten vragen), varieert met woorden door bijvoorbeeld synoniemen te gebruiken, noemt het kind bij de naam, maakt oogcontact tijdens het spreken.

Ontwikkelingsstimulering

Deze vaardigheid heeft betrekking op de stimulering van de persoonlijke competentie van kinderen. Het gaat hierbij vooral om het stimuleren van iets extra's. Het stimuleren kan op verschillende vlakken zijn; motorisch, cognitief, taal en creatief. Dit stimuleren gebeurt bijvoorbeeld door de aandacht van kinderen op bepaalde zaken te richten, door nieuwe activiteiten of spelmaterialen aan te bieden of door op nieuwe mogelijkheden van spelmaterialen te wijzen.

De pm-er biedt nieuwe activiteiten en/of spelmaterialen aan, wijst op nieuwe mogelijkheden van spelmaterialen, stemt af van stimulering op aandacht, ontwikkelingsniveau en toestand van kinderen, selecteert uitdagende spelmaterialen die gesprekken uitlokken en creëert kansen voor warm en interactief contact.

Wat doet de pm-er?

benut spel voor de stimulering van de ontwikkeling van de kinderen,
benut de inrichting van de ruimte om de kinderen iets nieuws te laten ontdekken, kiest voor spelmaterialen waarmee ze focus kan aanbrengen in de activiteiten van de kinderen, speelt mee tijdens rollen- en fantasiespel om verdieping aan te brengen in het spel, maakt gebruik van kansen die zich voordoen tijdens routines en verzorgingsmomenten om ongepland aan ontwikkeling bij te dragen,
zorgt voor stimulering op de gebieden: taal, rekenen, sociale en emotionele ontwikkeling en zintuiglijke waarneming en motoriek,
daagt de kinderen uit om problemen op te lossen,
leest interactief voor in kleine groepjes.

Wat zegt de pm-er?

vraagt de kinderen naar hun eigen oplossing voor een probleem,
vraagt zich hardop dingen af (hoe zou het kunnen dat..?),
biedt een rijk taalaanbod (benoemen, uitleggen, voorbeelden geven, woorden uitleggen), stelt prikkelende vragen (open vragen, ontdekvragen, vragen met 'hoe', 'wat', 'waarom', 'zou het kunnen dat...?' 'wat zou er gebeuren als?'),
doet prikkelende beweringen (jouw laarzen passen mij vast ook wel).

Hoe zegt de pm-er het?

geeft adequate feedback (helpen verwoorden, aanvullen, herhalen, doorvragen),
spreekt correct en verstaanbaar,
spreekt gevarieerd (verschillende soorten zinnen, vragen, woorden),
noemt het kind bij de naam,
maakt oogcontact tijdens het spreken.

Begeleiden van interacties tussen kinderen

De pm-er besteedt aandacht aan positieve interacties tussen de kinderen en dit wordt bevorderd. Voorbeelden van positieve interacties zijn; samenwerken, naar elkaar luisteren, delen, om de beurt doen, een ander kind iets geven, helpen, troosten, knuffelen of een complimentje geven.

- De pm-er reageert positief op positieve interacties tussen kinderen die zich spontaan voordoen.

- De pm-er bevordert zelf actief positieve interacties tussen kinderen door; een situatie te creëren, om de kans te vergroten, richt kinderen actief op elkaar en moedigt hen aan tot positieve interacties wanneer zich daar een gelegenheid voordoet.

De pm-er is consistent (altijd, overal) positief, reageert op en bevordert spontane positieve interacties tussen kinderen en creëert situaties die positieve interacties tussen de kinderen uitlokt.

Benoemt gedrag, gevolgen van gedrag en gevoelens van de kinderen. Beschermt de speelbeurten van kinderen en spreekt ze persoonlijk aan om ze bij het gesprek te betrekken.

Wat doet de pm-er?

merkt interacties tussen de kinderen op,
reageert positief op (spontaan) positief contact tussen de kinderen,
creëert situaties waarin de kinderen samen spelen, delen, elkaar helpen of samen een plan maken,
begeleidt conflicten met het doel de kinderen zelf weer op weg te helpen.

Wat zegt de pm-er?

benoemt positieve interacties tussen de kinderen,
benoemt samenwerking tussen de kinderen (goede afspraken gemaakt),
verwoordt (gevolgen van) gedrag, gevoelens en gedachten van de kinderen,
Bij ruzie bespreekt ze met de kinderen wat er gebeurde en zoekt samen met hen naar een oplossing,
benoemt gedrag en gevolgen van gedrag (positief en negatief),
beschermt beurten van kinderen en speel beurten,
stimuleert gesprekjes tussen de kinderen (kinderen praten niet alleen met mij).

Hoe zeg de pm-er het?

praat met en niet tegen de kinderen,
spreekt de kinderen persoonlijk aan,
noemt het kind bij de naam,
maakt oogcontact tijdens het gesprek.

Interactief voorlezen

De pm-ers richt op wat er op de pagina te zien is.

Bijvoorbeeld: Waar is de egel? Wijs maar aan! Zie je ook cadeautjes? Wijs maar aan! Zijn er ook slingers en ballonnen? Wijs maar aan! Open- en uitnodigende vragen stellen zoals wat zou er in het cadeau zitten? Wat zou jij graag willen hebben? Had jij ook slingers op je verjaardag?

Het verhaal vormt zelf het uitgangspunt om met de kinderen in gesprek te gaan. Interactief voorlezen is: een activiteit waar kinderen plezier aan beleven. Een krachtig middel om meer te leren over onze wereld en taal te stimuleren. Zinvol voor de latere leesvaardigheid.

- **Taalaanbod:** Hoe praat de pm-er met het kind? Hoe is het taalaanbod?
- **Reactie kind:** Hoe reageert het kind? Is het kind betrokken? Hoe is de inbreng van het kind •
- Vaardigheden:** Welke vaardigheden past de pm-er toe? Op welke momenten stelt ze vragen en hoe doet ze dat? Hoe maakt ze onbekende woorden duidelijk?

Wat doet de pm-er?

bereid zich goed voor als ze een boek gaat voorlezen (boek eerst zelf lezen, vragen voorbereiden),

biedt structuur tijdens het voorlezen door een vaste routine te gebruiken, stemt haar manier van voorlezen goed af op het taalniveau van het kind, stelt de interactie met en tussen de kinderen rondom het verhaal voorop tijdens het voorlezen, verlevendigt en verduidelijkt het verhaal door voorwerpen, stemgebruik en mimiek.

Wat zegt de pm-er?

maakt de kinderen nieuwsgierig naar het verhaal (bijvoorbeeld prikkelende vragen over de kافت), schept ruimte voor de inbreng van de kinderen, nodigt de kinderen uit om te voorspellen hoe het verhaal verder gaat, reageert op de initiatieven van de kinderen en gaat hier op door, gebruikt verbale luisterresponsen (Hmm?, Oh ja? En toen?) en non-verbale signalen om de kinderen te laten vertellen, speelt de beurten van de kinderen door naar andere kinderen, koppelt de eigen ervaringen/inbreng van de kinderen aan het verhaal dat ik voorlees.

Hoe zegt de pm-er het?

leest spannend voor afgestemd op het niveau van het kind, stelt open en uitnodigende vragen, gebruikt intonatie om het verhaal spannend te houden, legt sommige moeilijke woorden uit, wacht af wat de kinderen elkaar te vertellen hebben (laat stiltes vallen).

3 De vestiging

3.1 Groepsindeling

In de peutergroep spelen onze peuters vanaf 24 maanden tot hun vierde jaar (of tot aan plaatsing op een basisschool). De peutergroep biedt verschillende activiteiten die afgestemd zijn op de verschillende ontwikkelingsgebieden. In deze ruimten zijn hoekjes gecreëerd, bijvoorbeeld een poppenhoek, themahoek en een leeshoek, waar de kinderen in kunnen spelen. Het speelgoed dat aanwezig is, is afgestemd op de leeftijdsfase en is gericht op verschillende gebieden van de ontwikkeling van de peuters.

Stamgroepindeling:

Peutergroep: 24/48 maanden, 16 kindjes maximaal per dag met 2 pm-ers.

3.2 Mentorschap

Elk kind heeft een eigen mentor. Dit is een van de vaste pm-ers van de groep van het kind. Zij volgt het kind heel specifiek (met behulp van het observatiesysteem), is aanspreekpunt voor de ouder en draagt zorg voor het welbevinden van het kind. De ouder kan de mentor altijd aanspreken als zij aanwezig is of een afspraak maken voor overleg. De mentor zorgt ervoor dat andere medewerkers op de hoogte zijn van afspraken die zij met de ouder heeft gemaakt zoals bijvoorbeeld over slaapgewoontes en wat het kind wel/niet mag eten. Na de eerste drie maanden zal de mentor een evaluatie gesprek met inplannen om te bespreken hoe het gaat. Wanneer het kind wisselt van groep dan wordt er extra aandacht besteed aan deze nieuwe situatie voor het kind en wordt een nieuwe mentor aangewezen. Omdat we het belangrijk vinden dat er een goede band ontstaat tussen de mentor, de ouder en het kind, zullen we een wisseling van mentor binnen de groep tot een minimum proberen te beperken. Toch kan het zijn dat het kind toch een andere mentor krijgt als de pm-er langdurig ziek is of met zwangerschapsverlof gaat, ook een uitdiensttreding of overplaatsing zal soms aan de orde zijn. Wij vervangen in deze gevallen vanuit onze vaste invalpool, zodat het gezicht ook al bekend is voor het kind. In sommige gevallen kan het ook zijn dat de andere vaste pm-er de mentor wordt. De mentoren-kinderen zijn te vinden in de registratiemap van de betreffende groep.

3.3 Vierogenprincipe

Vanaf 1 juli 2013 is het vierogenprincipe verplicht in de kinderopvang. Het houdt in er altijd een andere volwassene moet kunnen meekijken of meeluisteren. Het vierogenprincipe is bedoeld om de veiligheid in de kinderopvang te vergroten.

Wij werken op het Kiekebos altijd met minimaal 2 pedagogisch medewerkers.

Preventie

Jaarlijks worden de risico's met betrekking tot misbruik van kinderen op onze vestiging in kaart gebracht aan de hand van een extra inventarisatieformulier behorende bij de risico-inventarisatie veiligheid. Eventueel extra te nemen maatregelen met betrekking tot dit onderwerp worden opgenomen in het plan van aanpak en evenals alle andere onderdelen van de risico-inventarisatie besproken met het team en de oudercommissie.

Daarnaast wordt jaarlijks de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld en het protocol ongewenste 'Omgangsvormen c.q. seksuele intimidatie veroorzaakt door werknemers' met het team besproken.

3.4 Calamiteiten

Bij calamiteiten kan het zijn dat wij het gebouw moeten ontruimen. Wanneer er besloten wordt tot een ontruiming dan weten de pm-ers wat zij moeten doen. De pm-ers oefenen, elke dag bij het naar buiten gaan, op een speelse manier de ontruiming. Bij het naar buiten gaan maken zij gebruik van het knopentouw, deze wordt ook gebruikt bij een ontruiming, zodat de kinderen hiermee bekend zijn.

3.5 Openingstijden

De openingstijden zijn op dit moment van 8.45 tot 12:45 uur.

Bij langdurige afwezigheid van de manager is er altijd een vervangende manager op wie de pm-ers een beroep kunnen doen.

3.6 Dienstroosters

Wij informeren ouders en kinderen over welke pm-ers er op welke dagen en in welke groep werken.

3.7 Afwijken van de leidsterkindratio, de 3-uursregeling:

Gedurende de openingstijden mogen wij 3 uur per dag afwijken van de gestelde norm binnen de wet. Bij het opstellen van de werkroosters zorgen wij dat wij aan deze normering voldoen. De GGD controleert hierop.

Wij wijken bij Kiekebos niet af van de leidsterkindratio.

4 Zorg en verzorging

4.1 Persoonlijke spullen

Elk kind heeft bij ons een eigen opbergplek (bijv. een mandje of eigen tasje). Hierin bewaren we zijn persoonlijke spullen, zoals een setje schone kleren, knutselwerkjes of een eigen knuffeltje.

Kinderen mogen eigen speelgoed in bijzondere gevallen meenemen. Het is aan de pm-er om te bepalen of het kind ook met zijn eigen speelgoed mag spelen. De Droomplaats is niet aansprakelijk voor vermissing of beschadiging.

Het dragen van sieraden door kinderen onder de 4 jaar raden wij sterk af. Wij zijn niet verantwoordelijk voor mogelijk letsel ten gevolge hiervan. Ook voor beschadiging of verlies kan De Droomplaats niet aansprakelijk worden gesteld.

4.2 Dagritme

Wij houden globaal een dagritme aan, met dagelijks terugkerende activiteiten en rituelen. Dit biedt kinderen emotionele veiligheid: het ritme is voorspelbaar en daarmee ook vertrouwd. De kinderen weten wat er gaat gebeuren en kunnen hierop anticiperen. Het ritme van activiteiten is niet gebonden aan de klok. Dat wil zeggen dat de vaste activiteiten niet iedere dag op precies hetzelfde tijdstip hoeven plaats te vinden; de volgorde is wel altijd hetzelfde. Het gekozen moment is afhankelijk van de behoefte van het kind en van de groep. Zo kan een kind dat al eerder moe is even rusten, een kind dat dorst heeft iets te drinken krijgen, en als de kinderen nog lekker met een activiteit bezig zijn stellen we de snack wat uit. Naast dit voor kinderen vertrouwde ritme bieden we ook altijd activiteiten aan, die met de kinderen samen bedacht worden. We handelen kind volgend en hebben heel veel aandacht voor kansen grijpen. Hiermee bedoelen we dat we ingaan op spel wat er vanuit de kinderen ontstaat. Dit maakt van de dag een rustig geheel waarin voor kinderen ruimte en vertrouwen is om ontdekkend te spelen en dus te leren.

Tussen 8:45-9.00 uur worden de kinderen meestal gebracht.

De ouders bespreken eventuele bijzonderheden met hen. Er wordt afscheid genomen en de pm-ers zwaaien de ouders uit samen met de kinderen. De kinderen hebben nu vrije tijd en kiezen waarmee zij willen spelen in de tuin.

Het fruitmoment

De pm-ers maken in de groep het verse fruit klaar. De kinderen mogen hieraan meehelpen. De kinderen gaan aan tafel zitten en mogen zelf een stukje fruit pakken van een schaal of krijgen dit in een bakje. Hierbij wordt water of thee gedronken.

Na het fruit eten gaan ze even naar het toilet of krijgen een schone luier. De kinderen spelen buiten, en doen een activiteit. We bieden vanuit ons VE programma Puk uitdagende educatieve activiteiten aan.

Wij eten, praten en luisteren samen met de groep. Op deze manier is het eten niet alleen erg gezellig, maar leren de kinderen van en met elkaar. Bijvoorbeeld hoe je een vork vasthoudt of zelf je boterham smeert. Heeft een kind tussendoor dorst, dan wordt er extra's drinken aangeboden of kunnen dit zelf uit de kraan of waterkan pakken.

Tussendoortje.

We gaan aan tafel en drinken samen wat en eten er een tussendoortje zoals; yoghurt, cracker, maiswafel of ontbijtkoek. We houden hierbij de richtlijnen van het voedingscentrum aan. Bij de tussendoortjes wordt er lauwe thee of water aangeboden.

Na het tussendoortje gaan ze even naar het toilet of krijgen een schone luier.

Wij verwachten van de ouders dat zij hun kind brengen en ophalen binnen de opvangtijden die zij met ons hebben afgesproken.

4.3 Traktaties

Wij vinden dat we als kinderdagverblijf een voorbeeldfunctie hebben en willen het snoepen zoveel mogelijk beperken, daarom laten we de snoeptraktatie op het kinderdagverblijf achterwege. Traktaties worden in plaats van ons tussendoortje gegeven. Op die manier valt een traktatie samen met een eetmoment en vormt de traktatie geen extra aanslag op de tanden. Wanneer uw kind wil trakteren, overleg dan met de pm-ers over een verantwoorde traktatie en een geschikte dag.

Wat is een verantwoorde traktatie?

De traktatie moet in verhouding zijn van ons tussendoortje en aangepast zijn naar de leeftijdsgroep. U kunt er iets leuks van maken door het op een leuke schaal te presenteren. Ingewikkelde traktaties zijn echt niet nodig. Het gebruik van prikkertjes zoveel mogelijk beperken omdat deze gevaar kunnen opleveren voor onze kinderen. Suggesties zijn; stukjes worst of kaas (gescheiden aanbieden), stukjes groenten, soepstengel, doosje rozijntjes of fruit. Suggesties kunt u vinden in ons traktatieboekje, deze kunt u vinden op de locaties.

Mocht het toch gebeuren dat er een ongezonde of een te grote traktatie wordt meegebracht dan kan het zijn dat deze traktatie (of een deel ervan) weer wordt teruggegeven aan de ouders, want hier zijn immers van te voren afspraken over gemaakt.

4.4 Verschonen en zindelijk worden

Wij gebruiken het luiermerk Pampers. Mocht u de voorkeur geven aan een ander merk, geef dit dan door op de locatie. U dient er zelf voor te zorgen dat aan het begin van de opvangdag 5 luiers in het opvangmandje van uw kind liggen. Dit geldt ook voor de billendoekjes.

De pm-ers zorgen ervoor dat de kinderen die al zindelijk zijn op meerdere momenten naar het toilet gaan. De kinderen die nog niet zindelijk zijn maken we vertrouwd met het plassen op het toilet. Ze zien dat de andere kinderen gaan plassen en willen zelf ook gaan oefenen met plassen op het toilet. Ieder kind ontwikkelt zich op zijn eigen manier en in zijn eigen tempo en dat geldt ook voor zindelijk worden. Een kind wordt zindelijk wanneer het daaraan toe is. Sommige kinderen geven dit zelf aan en anderen worden gestimuleerd door andere kinderen. Zindelijk worden gaat zo vaak spelenderwijs. Als de nog niet zindelijke kinderen iets op het toilet doen dan belonen we ze met woorden of een aai over de bol.

Zindelijkheidstraining moet leuk zijn en kinderen mogen trots zijn als het lukt. Wij laten duidelijk in woorden en uitdrukking blijken dat we trots op ze zijn en als het fout gaat dan worden we nooit boos. We proberen het gewoon opnieuw.

De samenwerking met de ouders is erg belangrijk. We spreken af wanneer de ouders thuis en wij op het dagverblijf starten en de ouders nemen dan extra kleding mee. Als blijkt dat het voor het kind toch nog te moeilijk is dan gebeurt het een heel enkel keertje dat we stoppen met de training en het dan na een paar maanden gewoon opnieuw proberen.

Persoonlijke hygiëne van het kind en de medewerker zijn van groot belang: hygiëne is een voorwaarde om het kind de kans te geven om zich ongestoord te ontwikkelen. Ook dat is de taak van de pm-ers.

Bijvoorbeeld door kinderen de gewoonte aan te leren om handen te wassen na het plassen en door zelf de hygiëneprotocollen rondom het verschonen te volgen.

4.5 Zieke kinderen

Een ziek kind voelt zich thuis het prettigst; wij kunnen het zieke kind veelal niet de extra zorg en aandacht geven die het nodig heeft. Wij meten geen koorts op, als een kind zich duidelijk niet lekker voelt of verhoging lijkt te hebben, nemen we contact op met de ouders om te overleggen. In uitzonderingsgevallen, in overleg met de ouders, doen wij wel de koorts meten als een kind door een aandoening of medische behandeling extra kwetsbaar is voor een bepaalde ziekte.

Mocht uw kind de locatie niet bezoeken door ziekte of andere reden, meldt dit dan voor 9.15 uur.

Op een enkele uitzondering na, kan een kind met een besmettelijke ziekte gewoon komen. Om te bepalen bij welke ziekte en hoe lang een kind eventueel beter thuis kan blijven, houden wij ons aan de richtlijnen van de GGD. Wij vinden het belangrijk te weten óf en om welke besmettelijke ziekte het gaat vanwege onze meldingsplicht aan de GGD. Bovendien kunnen wij dan de andere ouders van het kinderverblijf op de hoogte stellen; vooral voor zwangere ouders is dit van belang. Als kinderen op ons kinderverblijf een besmettelijke ziekte hebben (of als er hoofdluis heerst op ons kinderverblijf), dan vermelden wij dat met een brief op de deur van de groep alsook met een berichtje via WhatsApp. Voor meer informatie kunnen ouders terecht bij de manager van ons kinderverblijf.

Wij vragen u ons te melden als u niet (of uitgesteld) deelneemt aan het vaccinatieprogramma. Op het moment dat er een besmettelijke ziekte is die wellicht gemeld dient te worden, is het voor ons belangrijk om te weten of wij kinderen opvangen die niet ingeënt zijn. Jaarlijks communiceren wij met iedereen wat de vaccinatiegraad van de locatie is.

4.6 Medicijnen

Ouders kunnen aan ons vragen om hun kind bepaalde geneesmiddelen toe te dienen. Dit kunnen geneesmiddelen zijn die door de huisarts of specialist zijn voorgeschreven en dus 'op recept' en op naam van het kind zijn verkregen. Daarnaast geldt dit ook voor sommige (homeopathische) zelfzorgmiddelen, die niet 'op recept' verkregen zijn, bij apotheker en drogist. Wij kunnen alleen aan dit verzoek voldoen als het middel in de originele verpakking met originele (geen kopie) bijsluiters wordt aangeleverd óf als op het middel of op de verpakking staat aangegeven hoe het middel moet worden toegediend. Bovendien vragen we van ouders om een verklaring medicijntoediening in te vullen.

Paracetamol en overige koortsverlagende zelfzorgmiddelen vormen hierop een uitzondering. Koorts is een natuurlijke reactie van het lichaam ten aanzien van een virus/infectie. Door het gebruik van paracetamol wordt deze reactie onderdrukt. Bovendien kan door het gebruik van paracetamol een allergische reactie optreden (huiduitslag, galbulten). Wij verzoeken ouders met klem het te melden indien zij hun kind's ochtend thuis paracetamol hebben gegeven. Dit in verband met de risico's die kunnen ontstaan als de koorts ineens omhoog schiet als de paracetamol is uitgewerkt.

5 Seksuele ontwikkeling

Peuters en kleuters kunnen heel nieuwsgierig zijn naar hun lijfje en dat van anderen. Ze worden zich bewust van de lichamelijke verschillen tussen jongens en meisjes. Wij zien dan ook dat kinderen in die

leeftijd fase dit gaan benoemen: "Zij heeft geen piemeltje, ik wel en papa ook". Wij vinden het

Doc 31 Pedagogisch werkplan Kiekebos Versie 4, 1-6-2021, 14 van 35

goed dat kinderen dit doen en bevestigen ze hierin. We benoemen de geslachtsdelen, bijvoorbeeld tijdens het verschonen. Ook dit helpt mee in het ontdekken van het eigen lichaam.

"Doktertje" spelen en 'vader & moedertje' zijn favoriet in de peuterleeftijd. Deze spelletjes zijn een normaal onderdeel van de seksuele ontwikkeling. We verbieden het niet maar kunnen er wel regels aan stellen en begrenzen. Bijvoorbeeld dat we voorzichtig met elkaar moeten zijn, en dat je 'nee' mag zeggen als je iets niet prettig vindt. De pm-er heeft hierin een observerende taak zodat zij weet wat er bij de kinderen speelt.

Voor de benaming van de geslachtsdelen worden de gangbare benamingen gebruikt en/of wordt aangesloten bij het woord dat het kind thuis heeft meegekregen. Doktertje spelen mag maar alleen met kleren aan, dit wordt begrensd indien nodig.

We spreken van seksueel grensoverschrijdend gedrag als er sprake is van dwang, manipulatie, seksuele handelingen die pijn doen en/of wanneer er sprake is van een groot leeftijdsverschil. Wij hanteren hiervoor het protocol grensoverschrijdend gedrag.

We maken geen foto's of film opnamen van blote kinderen.

6 Activiteitsaanbod

Wij bieden kinderopvang die bijdraagt aan de ontplooiing en ontwikkeling van kinderen in een speciaal voor kinderen aangepaste omgeving waarbij een huiselijke, vertrouwde, veilige sfeer de leidraad is. De individuele ontwikkeling van uw kind staat centraal: in eigen tempo en op eigen niveau stimuleren we de persoonlijke en sociale ontwikkeling en is er aandacht voor de waarden en normen van onze samenleving binnen het activiteiten aanbod met als uitgangspunt: spelen is leren!

6.1 voorschoolse educatie

Op onze kinderdagverblijven wordt gewerkt met een educatief programma dat ervoor kan zorgen dat er een aanbod op maat is. Dit betekent dat een kind extra ondersteund, gestimuleerd of uitgedaagd wordt. Wij maken gebruik van het programma Uk&Puk.

Officieel is de voorschoolse educatie voor peuters tussen 2,5 en 4 jaar die een indicatie extra spelen en leren (vve-indicatie) hebben gekregen van het CJG. De gemeente is verplicht zorg te dragen dat deze peuters (of mama en papa nu werken of niet) tussen de 2,5-4 jaar en aanbod krijgen van in totaal 960 uur educatie.

Dat betekent in het algemeen 40 schoolweken van 4 dagdelen van 4 uur als een peuterschool aanbod.

Voor de bepaling van de 960 uur is van belang dat er pm-ers met een voorschoolse educatie opleiding werken op de groep tijdens deze 960 uur in 1,5 jaar (leeftijd van 2,5 tot 4 jaar).

Op onze kinderdagverblijven wordt gewerkt met een educatief programma dat ervoor kan zorgen dat er

een aanbod op maat is. Dit betekent dat een kind extra ondersteund, gestimuleerd of uitgedaagd wordt op diverse ontwikkelingsgebieden.

Doc 31 Pedagogisch werkplan Kiekebos Versie 4, 1-6-2021, 15 van 35

De voorschoolse educatie en opbrengstgericht werken is ingebed in onze werkwijze. Wij zien het niet alleen als een aanbod in activiteiten, dat voelt voor ons als schools. Ons motto is dat spelen leren is. Wij volgen de werkwijze van Uk en puk die gebaseerd zijn op SLO doelen. Deze stichting (SLO) heeft voor het jonge kind leergebieden ontwikkeld met een mogelijke aanbod in de vorm van aanbod doelen. Deze doelen geven een richting waarin kinderen onderwerpen verkennen en ermee leren omgaan.

Wij zijn in het hele dagritme bezig met deze doelen. Zo wordt bijvoorbeeld eten een rekenactiviteit (tellen bordjes) kleuren herkennen, kiezen etc. Naast de activiteiten die er aangeboden worden is er dus altijd VE. Het opbrengstgericht werken maakt dat wij de kinderen in beeld hebben en op maat stimuleren en aandacht hebben voor eigen ontwikkeling. Wij maken een groepswerkplan voor 3 thema's (15 weken) per stamgroep. Uk en puk thema's zijn uitgewerkt voor 3 leeftijdsgroepen. (zie hieronder ogw).

Ons uitgangspunt daarbij is: spelen is leren!

Uk&Puk bestaat uit allerlei activiteiten rondom verschillende thema's. De thema's zijn zo gekozen dat ze dicht bij de belevingswereld van de kinderen staan. Puk (een pop) speelt vaak een belangrijke rol bij activiteiten. Puk is een vertrouwd figuur voor de kinderen, een speelkameraadje en zij kunnen zich identificeren met Puk. Zij durven aan hem hun fantasieën, ideeën, gedachten en gevoelens te vertellen.

De stimulering is voor een baby natuurlijk anders als voor een peuter. Voor baby's zullen wij ervaring op laten doen (we laten de baby aan een kledingstuk voelen), de dreumes breidt de ervaring uit en oefent (speelt met kleding, kijkt naar eigen kleding, benoemd de kledingstukken en probeert (met hulp) aan en uit te kleden, de peuter weet zich uit- en aan te kleden en breidt de vaardigheid ook nog uit (praat met anderen over zijn/haar kleding). De zelfstandigheid wordt hierdoor gestimuleerd. De thema's worden uitgevoerd door middel van activiteiten te creëren, door een themahoek in te richten, voorbereiding en planning voor elke specifieke activiteit. Maar ook in de dagelijkse routines (buitenspelen, de verzorging, aan tafel, enz.) wordt het thema voortgezet.

Wij werken volgens vaste thema's.

Hoe wordt Uk&Puk concreet vorm gegeven in de groepen:

Dagelijks is er de kring (kan ook voordat we gaan eten zijn) en wordt er gewerkt met dagritme kaarten. Samen met de kinderen worden deze kaarten besproken en in chronologisch volgorde zichtbaar opgehangen. Voor kinderen geef dit veel houvast aan de dag omdat kinderen nog geen tijdsbesef hebben. De kinderen leren nieuwe woorden door de visualisatie. Door taal te ondersteunen door beeldmateriaal zullen kinderen taal actiever gaan gebruiken en beter begrijpen. Er worden liedjes worden gezongen op diverse momenten van de dag. Voor dat we gaan eten, opruimen, verjaardagen etc... Ook wordt in de kring gewerkt met bijvoorbeeld materiaal waarop het weer, de dagen van de week etc. worden weergegeven. Kinderen kijken door het raam om te kijken welk plaatje op de weerkaart overeenkomt met buiten.

Voorlezen en het samen lezen van een boek is een belangrijk onderdeel van de dag. Kinderen leren hoe

boeken in elkaar zitten en hoe je ermee omgaat. Kinderen gaan snappen dat gedrukte taal een betekenis heeft en dat de gesproken en de gedrukte taal met elkaar verbonden zijn. Natuurlijk willen

Doc 31 Pedagogisch werkplan Kiekebos Versie 4, 1-6-2021, 16 van 35

we vooral ook dat kinderen van voorlezen leren hoe plezierig het is. Voorlezen stimuleert de fantasie, brengt kinderen op ideeën en zorgt voor nieuwe onbekende woorden. Het lezen van het prentenboek, behorend bij het thema, wordt ondersteund met een vertelkoffer. In de koffer zitten voorwerpen die te maken hebben met de verhaallijn van het prentenboek. De voorwerpen worden actief gebruikt bij het voorlezen en zorgen ervoor dat het verhaal voor kinderen concreet wordt. Het houdt de aandacht van kinderen beter vast en zorgt voor een actieve betrokkenheid bij de taal van het verhaal.

Binnen het thema worden er verschillende activiteiten aangeboden. Ouders worden daar bij betrokken. **Ouders ontvangen bij de start van het thema een nieuwsbrief met de liedjes/ versjes/woorden behorend bij het thema en de activiteiten die wij tijdens het thema doen met de kinderen.** Zij kunnen samen met hun kind ook thuis de liedjes/ versjes doen. Kinderen worden de gerichte activiteiten aangeboden maar worden ook gestimuleerd om zelf activiteiten te ondernemen. Zo kunnen kinderen in de creahoek, op de grond of aan tafel zelf aan de slag met bv potloden, wasco of verf. Het gaat dan niet om het eindresultaat maar om het ontdekken en ervaren van materialen. Ook krijgen ze zo de gelegenheid om hun eigen fantasie te prikkelen en ontwikkelen. Ook het werken met waardeloos materiaal is een essentieel onderdeel van onze manier van werken. Kinderen kunnen zo zelf fantaseren dat bv een leeg wc rolletje een toeter is. Ook vinden we het belangrijk dat kinderen leren hun spel uit te bouwen en steeds meer nieuwe elementen gaan toevoegen.

Als kinderen bv met de auto's aan het spelen zijn kan de pedagogisch medewerker het spel samen met de kinderen uitbreiden door bv een grote weg op de vloer te maken met de kinderen. Hierin kun je dan weer allerlei begrippen op een speelse manier aan kinderen duidelijk maken zoals lengte, vorm, kleuren etc.

Op een dag vinden er dus verschillende overgangsmomenten voor kinderen plaats. Deze overgangsmomenten bv van vrij spel naar de kring wordt voor de kinderen ingeleid met een liedje. Kinderen krijgen zo de gelegenheid om het huidige spel af te ronden en zich voor te bereiden op de nieuwe activiteit.

De ontwikkelingsgebieden zijn:

Spraak en taal	Samen praten is heel belangrijk. De pm-ers praten met de kinderen en lezen voor. Wij gebruiken daar woordenlijsten vanuit het programma voor. Ieder thema heeft een woordenlijst. De verstandelijke ontwikkeling groeit.
Rekenen	U denkt wellicht rekenen? Het gaat hier om ruimtelijk begrip. Hoog-laag, veraf-dichtbij, kleuren sorteren is ook rekenen! Zo ook: passen mijn schoenen? Waar rolt de bal heen, kan ik die nog pakken? De verstandelijke ontwikkeling groeit.
Motoriek	Dit heeft alles te maken met voelen, kijken, luisteren, proeven, ruiken en bewegen: van rennen tot met een potlood goed kunnen vasthouden.
Sociaal-Emotioneel	Hoe kinderen met zichzelf en anderen omgaan, wordt de sociale Emotioneel ontwikkeling genoemd. Wij stimuleren het kind bijvoorbeeld

om een ander kind te helpen, keuzes te maken of iets te laten zien of te vertellen. Samen spelen leidt tot samenwerken. Het gevoelsleven ontwikkelt zich, het besef van goed en kwaad wordt steeds sterker. Ze leren geleidelijk aan meer betrokken te zijn op anderen.

Doc 31 Pedagogisch werkplan Kiekebos Versie 4, 1-6-2021, 17 van 35

De vaste thema's zijn:

Knuffels	week	2	tot en met	6
Hatsjoe	week	7	tot en met	11
Ik en mijn familie	week	12	tot en met	16
Eet smakelijk	week	17	tot en met	21
Oef wat warm	week	22	tot en met	26
Welkom Puk/ik ben bijna 4	week	27	tot en met	31
Dit ben ik	week	32	tot en met	36
Reuzen en kabouters	week	37	tot en met	41
Regen	week	42	tot en met	46
Wat heb jij aan vandaag	week	47	tot en met	52

In de 5e week wordt het nieuwe thema voorbereid en het oude geëvalueerd in het werkoverleg van de groep:

Met een breed aanbod van activiteiten binnen de thema's dagen we kinderen uit om allerlei vaardigheden te ontwikkelen in de grote groep, maar ook in een kleine groep of zelf individueel. Spelenderwijs, op vrijwillige basis en altijd met groot plezier komen sociale vaardigheden, cognitieve en motorische vaardigheden, fantasie en creativiteit aan bod. Het spelmateriaal is uitdagend, fantasierijk en past bij het ontwikkelingsniveau. We wisselen het speelgoed en de materialen binnen het thema, zodat het uitdagend blijft voor de kinderen.

6.2 Opbrengst Gericht Werken.

Kinderen zijn kleine onderzoekers. Ieder kind wil graag leren(=spelen) en ontdekken. Kinderen ontdekken dingen door te spelen. Ze bepalen hun eigen spel. Daarmee oefenen ze alle bovenstaande ontwikkelingsgebieden.

Het is onze taak om de kinderen de gelegenheid te geven om te spelen en ze zo nodig bij te sturen.

De kwaliteit van Voorschoolse educatie wordt versterkt door meer opbrengstgericht te werken. Het gaat om een doelgerichte methodische manier van werken. Niet de activiteit staat centraal maar de ontwikkeling van het kind.

Voor de pm-er is opbrengstgericht werken een werkwijze om te bepalen wat zij de kinderen moet

bijbrengen of in ieder geval aanbieden en op welke behoeften van de groep en het individuele kind de begeleiding wordt afgestemd.

Doc 31 Pedagogisch werkplan Kiekebos Versie 4, 1-6-2021, 18 van 35

Het gaat om observeren, zien waar het kind staat in zijn ontwikkeling, om vervolgens te bepalen welke spelactiviteiten een kind nodig heeft. Als volgende stap wordt er geëvalueerd om te bepalen of de pm-er de juiste spelactiviteiten heeft aangeboden om het kind verder te helpen ontwikkelen. Dit kan op het individuele niveau of het groepsniveau. Vervolgens worden de activiteiten aangepast, of wordt het doel aangepast.

Iedere 5 weken bespreken de pm-ers de voortgang in de ontwikkeling van de kinderen. We werken op Kiekeboe aan de hand van een overzicht (de zogenaamde spin) waarop alle activiteiten en thema's staan waar wij gedurende het jaar bij stil staan en activiteiten rond omheen organiseren. Daarnaast is er natuurlijk aandacht voor een aantal speciale momenten in het jaar: Moederdag, Vaderdag, Pasen, Kerstmis etc. etc.

Iedere 15 weken (na 3 thema's) maken we per groep een groepsplan voor de komende 3 thema's. Dan bepalen we waar de groepsbehoefte qua ontwikkeling naar uit gaat en passen het lokaal en spel materiaal in de groep aan de groepsdoelen.

Als een kind twee jaar wordt, nodigen wij u uit voor een oudergesprek over pedagogisch partnerschap. Er is veel onderzoek gedaan naar de samenwerking en doorgaande ontwikkelingslijn als kindercentra en ouders goed op de hoogte zijn van het ontwikkelingsaanbod en daar elkaar in aanvullen.

Dit zou opgevat kunnen worden als een schoolse manier van spelen, maar dat is echt niet de bedoeling. Het gaat vooral om kansen te creëren en te grijpen. Hiermee bedoelen we dat we subtiel de kinderen uitdagen en stimuleren om een activiteit te doen en als er al spontaan spel is, dit te volgen, begeleiden en uit te diepen. Het eerste gebeurt in het gestructureerde spel of bijvoorbeeld tijdens het eten, tijdens het ongestructureerde (vrije) spel worden kansen gegrepen.

6.3 Doorlopende ontwikkelingslijn

Wij volgen de ontwikkeling van het kind en gebruiken daar de digitale observatiemethode 'Zo doe, praat, beweeg ik, reken ik' voor. Als het kindje bij ons is geplaatst, wordt op een aantal vaste momenten een digitaal vragenlijst ingevuld. Deze vragen meten of het kind zich naar algemene normen voldoende ontwikkelt. Als een pm-er twijfelt, kan er vaker een vragenlijst ingevuld worden.

Het is wenselijk dat de ontwikkeling van het kind niet stagneert maar doorloopt. Daarom doen wij een overdracht van de ontwikkeling van het kind aan het basisonderwijs en buitenschoolse opvang middels een stedelijk vastgelegd overdrachtsformulier. Bij bijzonderheden zal een zogenaamde warme overdracht (de kinderopvang maakt een afspraak met de school) gedaan worden. Er zijn met de scholen waar de meeste kinderen naar uitstromen afspraken over de doorlopende ontwikkelingslijn.

Onze kinderen stromen uit naar verschillende scholen, daar waar mogelijk is werken wij samen met de scholen uit de wijk:

Gezamenlijke afspraken kunnen zijn:

- Overdracht, warm-koud met toestemming van ouders
- Overleg met kleuterklassen
- Samenkomen en spelen op het plein
- Wennen in de klassen
- Gezamenlijke thema's, feesten, boekenweek etc.

Tijdens de laatste 3 maanden voordat de kinderen 4 worden, is er het speciale thema Ik ben bijna 4. Binnen dit thema doen wij de volgende activiteiten die voorbereidend zijn op de basisschool:

Indien er bijzonderheden in de ontwikkeling van het kind of problemen worden gesignaleerd, bespreken wij deze met de ouder en verwijzen wij ze eventueel door naar passende instanties voor verdere ondersteuning indien nodig.

6.4 Verschillen tussen jongens en meisjes

We spelen in op de verschillende interesses en behoeften die jongens en meisjes kunnen hebben. Die verschillen hebben deels te maken met de ontwikkeling van de hersenen. De linker hersenhelft ontwikkelt zich langzamer dan de rechter. En door de invloed van het mannelijke hormoon testosteron, verloopt dat proces bij jongens langzamer. Daarom hebben zij meer behoefte aan grof motorische bewegingen, waarbij ze letterlijk de ruimte nodig hebben. Ze kunnen al snel hun interesse verliezen bij activiteiten die een beroep doen op hun fijne motoriek. De ontwikkeling van de fijne motoriek verloopt bij meisjes sneller; daarom zal hun spanningsboog bij dergelijke activiteiten groter zijn dan bij jongens. Om dezelfde reden uiten jongens zich veelal fysieke en stoeien daarom graag met elkaar.

Deze bovenstaande vaststelling geldt niet voor alle kinderen mocht het anders zijn dan zullen wij hier oog voor hebben en zorgdragen voor genderneutraal spel.

We kijken naar het individuele kind en sluiten aan op zijn/haar behoefte ongeacht of het een jongen of een meisje is. Ieder kind krijgt de ruimte die het nodig heeft.

6.5 Plezier in doen en ontdekken

Een kind ervaart alles voor de eerste keer. We stemmen het aanbod van activiteiten en speelgoed af op de zintuiglijke en motorische ontwikkeling. Door te voelen, ruiken en horen en dit te ervaren, leert het zichzelf spelenderwijs kennen en later de wereld om zich heen. In de groep kan het kind ervaringen opdoen in een veilige omgeving, in een tempo dat bij hem past.

6.6 Vallen en opstaan

Wij geven kinderen de ruimte situaties te oefenen en ervarend te leren. Dit gebeurt soms letterlijk met vallen en opstaan. Kinderen leren zo risico's in te schatten.

De pm-er zorgt hierbij voor een veilige omgeving door toezicht te houden en tegelijkertijd de kinderen zelf dingen te laten ondernemen. Zij daagt de kinderen uit om creatief bezig te zijn en dingen uit te proberen. Geeft complimenten indien een kind hierin stappen zet. Ze speelt soms mee met de kinderen en gaat dan mee in hun fantasie.

Zie hierover ook het stukje risicovol spel bij buiten spelen.

Doc 31 Pedagogisch werkplan Kiekebos Versie 4, 1-6-2021, 20 van 35

6.7 Meer van hetzelfde

Kinderen willen soms gedurende langere tijd achter elkaar met dezelfde activiteit bezig zijn. Bijvoorbeeld de hele week in de bouwhoek, of de hele week worden voorgelezen uit hetzelfde boek. Zo vergroten ze hun concentratie en verdiepen ze hun spel. Op deze manier hebben alle ervaringen de tijd om in de hersenen te worden opgeslagen. Daarom geven we kinderen die langere tijd met een zelfde activiteit bezig willen zijn daarvoor alle gelegenheid en tijd. Indien mogelijk ruimen we het spel niet tussentijds op, zodat er steeds verder gespeeld kan worden.

6.8 Het doen telt

Voor alle kinderen geldt, dat het eindresultaat van hun activiteit niet belangrijk is, maar de weg ernaar toe. Die weg bestaat uit uitproberen en ervaringen opdoen, gerelateerd aan de ontwikkeling van een kind. Bij het jonge kind zou dit kunnen bestaan uit het dopen van de vingers in de verfpot of het scheuren van papier; bij een ouder kind het leren verven met kwast of knippen met een schaar. Deze succeservaringen vergroten het zelfvertrouwen en de zelfstandigheid.

6.9 Vrij spelen

Iedere dag kunnen de kinderen vrij spelen. Tekenen, bouwen, fantasiespel, met poppen en auto's enzovoorts. Ze ontwikkelen hiermee persoonlijke en sociale competenties. Kinderen kiezen zelf waarmee, hoe lang en met wie ze vrij spelen. Het speelgoed kan door een kind op verschillende manieren gebruikt worden. Om er alleen mee te spelen en te ontdekken wat je er allemaal mee kunt doen, of om er samen mee te spelen.

Niet alleen speelgoed daagt uit tot spel, maar ook vooral alledaagse gebruiksvoorwerpen en kosteloos materiaal prikkelen de fantasie. Zo wordt in het fantasiespel een eenvoudig keukenrolletje een verrekijker en de keukenhoek een winkel of restaurant.

6.10 Muziek

Muziek speelt een belangrijke rol in het dagelijkse leven op ons kinderverblijf. Zingen wordt gebruikt om dagelijkse bezigheden zoals eten, drinken, naar bed gaan te begeleiden. Een slaapliedje helpt een kind om rustig in te slapen. Een opruimliedje helpt om het opruimen aan te kondigen en te begeleiden, een liedje aan tafel laat de kinderen samen iets ondernemen, naar elkaar luisteren en plezier te hebben.

Het laten horen en samen maken van muziek en zingen is een prettige manier om in een groep samen te zijn. Veel ontwikkelingsgebieden worden aangesproken door muziek. Het stimuleert niet alleen de taalontwikkeling door het leren van nieuwe woorden, maar kinderen ervaren ook ritmes en tempo; oefenen in luisteren en concentratievermogen. Beweegspelletjes op muziek geven ook veel plezier. Bij de baby's gaat het vooral om het ervaren van verschillende zintuigen. Het horen van liedjes en geluiden en het zien en voelen van de instrumenten. Bij peuters ligt het accent meer op het interactieve en op het

groepsproces: zelf zingen, muziek maken (trommelen) en bewegen met elkaar.

Afwisselend per thema komt eens per week onze dansdocent in de ochtend dansen met al de kinderen. De dansdocent heeft per VE thema een dans ontwikkeld die in 5 weken een opbouw heeft. De dans wordt veelal door klassieke muziek begeleid. Elke vijf weken wordt de dag waarop gedanst wordt veranderd zodat al onze kinderen gebruik kunnen maken van de dansochtend van de dansdocent.

Doc 31 Pedagogisch werkplan Kiekebos Versie 4, 1-6-2021, 21 van 35

Bij de bso wordt de dansdocent, twee keer per jaar een maand ingepland bij de activiteiten. Er wordt dan gedanst in de Gymzaal.

Op de bso is een radio-cd speler aanwezig met bijbehorende cd's of muziekstick. Er kunnen zowel eigen als meegebrachte cd's afgedraaid worden. Met de kinderen doen wij regelmatig activiteiten op muziek. De keuze van de muziek komt van de kinderen, na controle wordt deze muziek op de muziekstick gezet.

6.11 Bewegen – Lekker Fit

Rotterdam Lekker Fit! is een programma van de gemeente Rotterdam om Rotterdamse kinderen fitter te maken. Fitte kinderen zitten lekkerder in hun vel, doen beter mee en blijven ook in de toekomst vaak gezonder.

Samen met de ouders zorgen wij voor een gezonde leefstijl bij het kind. Een kind dat van kleins af aan gezonde gewoontes aanleert, heeft daar nu én later veel profijt van. Wij bieden gezond voedsel aan en veel beweging (hartslag verhogende korte activiteiten).

Rollen, kruipen, klauteren, dansen, springen: bewegen is gezond en kinderen vinden bewegen fijn. Tijdens beweegactiviteiten kunnen kinderen allerlei vaardigheden oefenen: motorische vaardigheden, zoals springen, balanceren en ooghandcoördinatie, maar ook sociale vaardigheden, bijvoorbeeld door samen met een bal te spelen. Wij stimuleren dit door allerhande uitdagende en fantasievolle spel- bewegingsactiviteiten aan te bieden. Dat doen we binnen en buiten.

Regelmatig komt er een speciale dansdocent op de locatie om binnen het VE thema met de verschillende groepen te dansen. Dit sluit aan en draagt bij aan de motorische en sociale ontwikkeling van de kinderen.

6.12 Buitenspelen

Buiten ervaren kinderen de seizoenen, de veranderingen van het weer en de frisse lucht. En buiten is er meer ruimte dan binnen. Hier kunnen kinderen zich uitleven in grote bewegingen waarbij ze hun grove motoriek gebruiken: klimmen en klauteren, rennen en fietsen. Alleen of met een groep. We doen buiten ook wat we binnen doen: lezen aan een tafel, een liedje zingen en spelen in de zandbak. De buitenruimte van ons kinderverblijf leent zich hier bijzonder goed voor. Dus ook bij minder mooi weer gaan we met de kinderen naar buiten.

Wij stimuleren dit door een uitdagende, groene speelplaats te creëren waarin kinderen zich vrij voelen en zich op hun eigen niveau kunnen ontwikkelen. Binnen het spelen geven wij de kinderen voldoende ruimte voor de fantasie, de creativiteit en het ontdekken. In het parkje waar de peuterspeelzaal en de bso zich bevindt, spelen de peuters en bso kinderen iedere dag buiten. Er zijn slootjes met eenden, er lopen kippen rond en er zijn kastanje bomen. De kinderen maken alle seizoenen bewust mee en zien welke veranderingen er plaatsvinden in een jaar. De pm-ers praten hierover met de kinderen en maken ze bewust van de natuur. De dreumesen en baby's maken ook wandelingen in dit park.

Men komt steeds meer tot het inzicht dat buiten spelen heel belangrijk is. Niet alleen voor de

lichamelijke, maar ook voor sociale en emotionele ontwikkeling van kinderen. De ervaring van de ruimte, het weer, de natuur, het licht, het geluid, de grond en ondergrond is anders. Buiten draagt bij aan alle ontwikkelingsgebieden, omdat;

- het heel gezond is. Het draagt bij aan de lichamelijke ontwikkeling. Kinderen die meer buiten spelen ontwikkelen meer behendigheid en spieren. Ze hebben minder kans op astmatische aandoeningen en tekort aan vitamine D.

Doc 31 Pedagogisch werkplan Kiekebos Versie 4, 1-6-2021, 22 van 35

- het positieve effecten heeft op de verstandelijke ontwikkeling: spelen zorgt er voor dat kinderen problemen leren oplossen, logisch leren denken, de taken en betekenis van de natuur leren inschatten. Dat heeft weer een gunstige invloed op het ontwikkelingsproces.
- het bijdraagt aan de sociale ontwikkeling van het kind en aan de ontwikkeling van de persoonlijkheid (emotionele ontwikkeling). De zelfredzaamheid wordt groter. Ook de sociale communicatie verbetert. Het kan een goede afleiding of uitlaatklep zijn voor opgekropte energie.

6.14 Risicovol (buiten)spel

Wij proberen onze ruimtes (binnen en buiten) zo in te richten dat kinderen uitgedaagd worden. Een term die tegenwoordig veel gebruikt wordt is risicovol (buiten)spel.

Uit onderzoek blijkt dat risico's nemen essentieel is voor kinderen. Een van de redenen, waarom het van belang is om kinderen, om te leren gaan met risico's is dat het nemen van risico's onderdeel van het leven is. Kinderen die nooit om hebben leren gaan met risico's kunnen extreem angstig worden voor nieuwe dingen die op hun pad komen. Of juist het tegenovergestelde: kinderen vervallen in roekeloos gedrag, omdat ze niet geleerd hebben wat de consequenties daarvan kunnen zijn. Ook zijn er verbanden tussen het leergedrag van kinderen, de wil om iets te leren, en het gevoel van welbevinden van het kind, wanneer kinderen betrokken zijn bij risicovol spel.

En ja, dat levert soms vieze kleding, schrammen, splinters en blauwe plekken op. Maar is dat nou zo erg? Als het nemen van risico's leidt tot veerkrachtigere kinderen, die niet bij de kleinste tegenslag bij de pakken neer gaan zitten en bereid zijn uitdagingen aan te gaan, dan is het dat volgens ons dubbel en dwars waard! Daarmee leveren wij een waardevolle bijdrage aan de ontwikkeling van een kind. Iets waarvan hij zijn levenslang profijt van zal hebben. En dat is waar het uiteindelijk om gaat!

Maar: Plezier staat voorop!

6.15 Natuur & milieu

Kinderen krijgen hun normen en waarden overgedragen door hun directe verzorgers. Een pm-ers vervult een voorbeeldfunctie, ook ten aanzien van het milieu.

Omdat we te maken hebben met jonge kinderen zullen we de 'zorg voor het milieu' moeten zoeken in kleine zaken. Het is belangrijk dat het spelenderwijs en begrijpelijk wordt overgedragen. Daarom zal vooral de kennismaking met de natuur voorop staan, zodat kinderen deze leren waarderen. De pm-ers zullen de kinderen hiertoe bewust bij de natuur betrekken. De aandacht voor het milieu zal vanuit dit standpunt op een speelse manier en vanuit een voorbeeldfunctie worden meegenomen.

Voorbeelden om kinderen bij de natuur te betrekken door; aandacht voor de seizoenen bijvoorbeeld door de aankleding van het lokaal, creatieve activiteiten, buiten spelen in alle jaargetijden, werken met plantjes en zaadjes, het maken van een moestuin, aandacht voor diverse diersoorten, voorlezen en bezoek

kinderboerderij en bewust omgaan met dieren als slakken en lieveheersbeestjes.

Voorbeelden om kinderen bij het milieu te betrekken: Mee laten helpen bij het opruimen van papier/glas/plastic op het kinderverblijf in de daarvoor bestemde bakken. Geen afval op straat (laten) gooien. Zuinig leren omgaan met water bij het handen wassen. Kosteloos materiaal gebruiken. (Tekening)papier optimaal gebruiken.

Doc 31 Pedagogisch werkplan Kiekebos Versie 4, 1-6-2021, 23 van 35

Wij hebben met het vele buiten spelen ook als doel om interesse te wekken bij kinderen voor de natuur en het milieu en we leren de kinderen op een respectvolle manier om te gaan met de natuur. We wijzen ze de beestjes en de natuurlijke materialen aan en benoemen wat het is. Daarnaast besteden we op ons kinderverblijf aandacht aan het scheiden van afval en gebruiken we energiezuinige apparatuur.

6.16 Creativiteit

We geven ruim baan aan de creativiteit van kinderen door bij elke activiteit de inbreng van kinderen een grote rol te laten spelen. We stimuleren hun creatieve proces door activiteiten aan te bieden die niet van tevoren zijn ingevuld of waar niet aan de hand van een voorbeeld wordt toegewerkt naar een bepaald eindresultaat. Spelenderwijs en in gesprek met kinderen komt er iets tot stand. Kinderen mogen kennis maken met veel materialen bij het knutselen en gaan aan de slag volgens hun eigen fantasie. Het gaat niet om het eindresultaat maar om het proces: het ervaren van hoe materiaal reageert en hoe kleuren mengen en om het leren van vaardigheden als knippen en tekenen.

We maken gebruik van de eigen creatieve oplossingen die kinderen hebben, zowel in het spel als tijdens een knutselactiviteit. We geven kinderen de ruimte allerhande materiaal op hun eigen wijze te gebruiken. Zo wordt het materiaal optimaal onderzocht. Wij voegen hoogstens een element toe aan de activiteit, maar schrijven niets voor en laten kinderen bepalen wat ze met het materiaal doen.

7 Sfeer op de groep

Sfeer is belangrijk op de groep. Een goede sfeer draagt bij aan het gevoel van emotionele veiligheid. Dat is een belangrijke voorwaarde voor kinderen om zich te kunnen ontwikkelen. In dit hoofdstuk worden de aspecten beschreven die van invloed zijn op de sfeer.

7.1 Indeling en aankleding van de ruimte

De uitstraling van de leefruimte is van invloed op de sfeer. We creëren een veilige en geborgen leefruimte door deze op een bepaalde manier in te delen en aan te kleden, afgestemd op de leeftijdsgroep die in de groepsruimte verblijft. Ieder kind behoort tot een stamgroep die bestaat uit een vaste leefruimte als basis. Dat zorgt ervoor dat de ruimte vertrouwd wordt voor het kind en draagt bij aan de emotionele veiligheid.

Wij zijn het merendeel buiten. Daar is dan ook alles te vinden wat de peuter nodig heeft.

De binnenruimte is op de beneden verdieping van het boshuis. We bieden speelgoed en materialen zoveel mogelijk op kind hoogte aan, zodat een kind zich gestimuleerd voelt om zelf te kunnen kiezen (initiatief te nemen) waarmee het wil spelen.

In onze tuin hebben we verschillende hoeken ingericht met spelmateriaal. De indeling van de ruimte is zodanig dat kinderen er samen kunnen spelen, maar ook alleen.

Elk van onze pm-ers is verantwoordelijkheid voor de verzorging, uitstraling en aankleding van de groepsruimte; we doen dat zoveel mogelijk samen met de kinderen. Bijvoorbeeld door op sommige momenten van de dag samen de spulletjes weer op de eigen plek te zetten. Hiermee stimuleren wij de zelfstandigheid, participatie, het groepsgevoel en het verantwoordelijkheidsgevoel van de kinderen. De ruimtes blijven rustig en overzichtelijk dat voorkomt overprikkeling bij de kinderen. Een overprikkeld kind, komt niet echt tot spelen omdat er steeds iets nieuws is wat zijn aandacht vraagt.

Doc 31 Pedagogisch werkplan Kiekebos Versie 4, 1-6-2021, 24 van 35

We zorgen er zo voor dat kinderen geconcentreerd kunnen spelen. Dat is belangrijk omdat spelen de manier is waarop kinderen leren.

Door het uitdagende spel materiaal en het gevoel van herkenning en veiligheid van de vaste groepsruimte stellen we kinderen in staat zich op allerlei gebieden te ontwikkelen.

7.2 Bijzondere momenten

Wij proberen op de locaties aan te sluiten op belangrijke gebeurtenissen in de maatschappij en daarbij in het bijzonder in Nederland en wat speelt in onze omgeving. Er is ruimte voor de kinderen om hier mee bezig te zijn tijdens de opvang. Denk dan aan bijvoorbeeld de een huldiging van de voetbalclub, Sintintocht etc.

Zo geven wij aandacht en ondersteunen aan het goede doel KiKa (Kinderen Kankervrij). Iedere locatie organiseert jaarlijks een moment waar op een ludieke manier gedoneerd kan worden. Wij vragen ouders en personeel ook op de factuur en salarisstrook (minimaal) 1 euro per maand te doneren.

Ook aan bepaalde gebeurtenissen in het persoonlijke leven van het kind besteden we bijzondere aandacht. We vieren verjaardagen en besteden aandacht aan feesten en feestdagen vanuit de culturele achtergrond van de kinderen op onze groep.

Een bijzonder moment kan ook een verdrietige gebeurtenis zijn, zoals het overlijden van een opa/ oma of huisdier, maar ook de vrolijke zoals de komst van een nieuwe broer of zus. We besteden hier aandacht aan, afgestemd op de behoefte van het betreffende kind en de andere kinderen in de groep.

Elk feestje kent zijn eigen, vaste rituelen die ervoor zorgen dat de kinderen weten wat er komen gaat. Zo ervaren ze een gevoel van zekerheid en veiligheid. Bij een verjaardagsfeestje horen bijvoorbeeld een muts en slingers en we zingen samen met de kinderen voor de jarige.

We vinden het ook belangrijk om bijzondere aandacht te besteden aan het afscheidsfeestje; het kind kan een periode afsluiten en aan een nieuw 'avontuur' beginnen. Hij neemt afscheid van de oude groep, van de groepsgenootjes en de pm-ers en van gebruiken en gewoonten. Ook voor de 'achterblijvers' is afscheid nemen belangrijk. Zij missen immers een groepsgenootje. Door steeds dezelfde rituelen terug te laten komen, worden kinderen gesteund en begeleid in het zetten van de volgende stap.

De betrokkenheid van de kinderen onderling speelt bij de bijzondere momenten een belangrijke rol. Samenwerken, rekening houden met elkaar en respect hebben voor anderen zijn allemaal aspecten van betrokkenheid die aan bod komen. Vanuit die betrokkenheid besteden we bijvoorbeeld ook speciale aandacht aan een kind dat een broertje of zusje heeft gekregen, of een kind dat er niet bij kan zijn omdat hij ziek is.

Sensitiviteit is een belangrijke attitude van pm-ers. Wij stellen ons sensitief op en maken vanuit

betrokkenheid de kinderen sociaal attent op elkaar. We hebben aandacht voor het individuele kind en voor de groep. Wij herkennen en benoemen emoties en zorgen voor een ontspannen en vrolijke sfeer.

Wij hechten grote waarde aan de afstemming met ouders bij bijzondere momenten voor het kind. Per gebeurtenis kunnen hierover afspraken worden gemaakt. Bijvoorbeeld over wanneer iets wordt gevierd en of een ouder hierbij aanwezig wil zijn.

Doc 31 Pedagogisch werkplan Kiekebos Versie 4, 1-6-2021, 25 van 35

Bij ons op het kinderverblijf vieren we diverse feesten:

- Verjaardagen van kinderen;

Wanneer een kind jarig is worden de ouders en het kind bij binnenkomst 's morgens al gefeliciteerd. Tijdens het fruit eten, wordt er stil gestaan bij het feestelijke moment. Er wordt gezongen voor de jarige en het kind krijgt een eigen feestmuts op als het dat wil. Ook is er gelegenheid tot trakteren en ontvangt het kind een cadeautje.

Jaarlijks worden een aantal thema's afgesloten met een activiteit waarbij de ouders en verzorgers (soms opa/oma) bij betrokken zijn.

- Paaslunch;

Pasen wordt gevierd met de kinderen met een gezamenlijke Paaslunch in de hal. Er worden dan lekkere broodjes, beleg, eieren en andere lekkernijen in huis gehaald. Ons kinderverblijf staat dan in het teken van onder andere paaseieren, paashazen, lente en kuikentjes.

- Sinterklaas;

Eind november wordt de locatie versierd en mogen de kinderen hun schoen zetten bij Kiekeboe. Het Sinterklaasfeest wordt begin december op de locatie gevierd. De Droomplaats zorgt voor een cadeautje voor elk kind. De cadeautjes worden op een speelse manier uitgedeeld.

- Kerst;

Elke groep is in kerstsfeer aangekleed met een Kerstboom/krans. We zingen liedjes en vertellen verhalen die gericht zijn op kerst. Ook bij de leeftijdsgerichte activiteiten wordt hieraan aandacht besteed. Vlak voor de kerst is er een gezamenlijke kerstlunch voor de kinderen, die er op die dag zijn. Er worden lekkere broodjes en lekkernijen gehaald en de kinderen eten gezamenlijk in de centrale hal. De nadruk van de festiviteiten ligt bij ons kinderverblijf op de gezelligheid en niet op het religieuze aspect, maar we gaan het niet uit de weg.

Bij de bso worden de feesten aangepast voor het oudere kind en gehouden na schooltijd.

7.3 Belonen en corrigeren

We belonen een kind als het gewenst gedrag vertoont door het geven van complimenten en buigen ongewenst gedrag om naar gewenst gedrag. Zo leren de kinderen grenzen kennen. Wij houden er rekening mee dat dit een leerproces is voor een kind. We observeren het gedrag en proberen te achterhalen wat er in het kind omgaat en waar het gedrag vandaan komt.

We buigen ongewenst gedrag om naar gewenst gedrag. Dat doen we bijvoorbeeld door het kind af te leiden (vooral bij jongere kinderen) of kort uit te leggen waarom het gedrag ongewenst is. We bieden het kind een alternatief aan of leiden hem weg uit de situatie. We vinden het belangrijk daarbij altijd kort en duidelijk uit te leggen wat zijn gedrag ongewenst maakt en dat niet het kind zelf ongewenst is. Daarbij gebruiken we de ik-benoeming, zodat voor het kind duidelijk is wat er verwacht wordt.

Bij gewenst gedrag belonen we het kind, bijvoorbeeld in de vorm van een complimentje. Onze stem, mimiek, en het maken van oogcontact zijn erg belangrijk bij belonen en corrigeren. We zorgen er ook voor dat we direct belonen en ombuigen, omdat een kind anders niet goed begrijpt waarvoor het aangesproken of geprezen wordt. En we gaan hier consequent mee om.

Doc 31 Pedagogisch werkplan Kiekebos Versie 4, 1-6-2021, 26 van 35

Als iets de ene keer wel mag en de andere keer niet, is het voor een kind onduidelijk waar grenzen liggen. Het leren kennen van de grenzen is nodig voor het scheppen van duidelijkheid. Dit zorgt voor emotionele veiligheid. Wij overleggen onderling hoe er met belonen en corrigeren wordt omgegaan, zodat wij op alle groepen consistent kunnen zijn in de aanpak. In specifieke situaties overleggen we met ouders over een aanpak.

Als kinderen in een conflictsituatie komen, grijpen we, naar gelang de ontwikkeling vordert, niet direct in. We stellen de kinderen in staat de situatie zelf op te lossen. Dit is belangrijk in de ontwikkeling naar zelfstandigheid. We houden de situatie goed in de gaten en bieden begeleiding als dat nodig is.

7.4 Kinderparticipatie

Wij vinden het belangrijk dat kinderen zelf keuzes kunnen maken. Kinderparticipatie is daarom essentieel voor onze manier van werken. We volgen daartoe zoveel mogelijk de behoeftes en initiatieven van het kind. Dit betekent o.a. dat kinderen mee mogen praten over wat we op een dag gaan doen. We ondersteunen hem in het kenbaar maken van zijn wensen en scheppen hiermee een sfeer waarin hij zich veilig voelt. We ontvangen initiatieven van het kind en spelen hierop in en helpen het kind keuzes te maken als hij dit moeilijk vindt. We stemmen onze manier van handelen af op het ontwikkelingsniveau van het kind en hanteren bewust de interactieprincipes.

Op ons kinderverblijf werken we kindgericht. Dat wil zeggen dat we de inhoud en het ritme van de dag (deels) laten afhangen van de behoeftes en initiatieven van de kinderen. Uiteraard is er een vast dagritme en zijn er globale richtlijnen voor de tijden waarop de vaste dagelijkse dingen zoals eten plaatsvinden. We laten ons echter niet regeren door de klok, maar stemmen af op de initiatieven van de kinderen. Zij mogen daar waar mogelijk meebeslissen. Zo kan het zijn dat kinderen liever buiten willen spelen dan meedoen aan een activiteit die wordt aangeboden. Dat kan dan, kinderen zijn nooit verplicht om mee te doen. Of het kan zijn dat we wat later gaan eten, omdat kinderen nog volop aan het knutselen zijn. Kinderen worden gestimuleerd om zelf te kiezen en geprikkeld om dingen zelf te doen/ontdekken. We geven ze vertrouwen dat ze het zelf kunnen en doen het indien wenselijk eerst een keer samen. We stimuleren ook dat kinderen elkaar helpen.

Kinderen mogen ook vaak de pm-ers helpen met allerlei taken, zoals de tafel afruimen, de vloer vegen, speelgoed schoonmaken of spullen uit de keuken gaan halen. Bij de peutergroep is er het hulpje van de dag. Kinderen vinden dit over het algemeen prachtig en doen erg hun best. Zo creëren we ook 1 op 1 momentjes, zodat een kind regelmatig even individuele aandacht van de pm-er krijgt.

7.5 Regels en afspraken

Binnen elke groep gelden er regels en afspraken die de sociale ontwikkeling ondersteunen en daarnaast zorgen voor een emotioneel veilige omgeving. Waar mogelijk stellen we de regels en afspraken samen met

de kinderen op. Er zijn regels en afspraken over hoe er met elkaar wordt omgegaan en hoe we gezamenlijk zorg dragen voor de groepsruimte. We stimuleren de kinderen in hun sociale competenties en geven ze de gelegenheid zich waarden en normen eigen te maken door rekening te (leren) houden met elkaar en (leren) omgaan met elkaar.

Doc 31 Pedagogisch werkplan Kiekebos Versie 4, 1-6-2021, 27 van 35

Het doel is een warme, liefdevolle en geborgen omgeving te bieden waarin het kind zich emotioneel veilig voelt.

Op ons kinderverblijf brengen we normen en waarden over door zelf het goede voorbeeld te geven en door kinderen hierin te begeleiden indien er zich specifieke situaties voordoen. We leggen dan uit aan het kind hoe het anders/netter kan. Voorbeelden hiervan zijn: Tafelmanieren; op elkaar wachten met eten, naar elkaar luisteren, elkaar uit laten praten. Respect voor de spullen; we gooien niet met spullen en ruimen ze netjes op. Beleefdheidsvormen; “Mag ik wat drinken alsjeblieft”, in plaats van “Geef mij drinken”. We benoemen wat we zien en wat we doen en leggen het hoe en waarom uit aan de kinderen. Positief gedrag van kinderen wordt benoemd in de groep.

7.6 Pesten

Bij pestgedrag handelen we niet om de schuldvraag, maar om het pesten te stoppen. We doen nadrukkelijk een appèl op het inlevingsvermogen van de pester en de eventuele meelopers. We gaan met zowel de pester als de gepeste in gesprek, maar ook met de omstanders als dit een terugkerend patroon is. We vragen naar het waarom van wat er is gebeurd en hoe beiden (pester en gepeste) zich hierbij voelen. We maken de omstanders duidelijk dat zij medeverantwoordelijk zijn. We bespreken met ze hoe het werkt, en dat als zij zich anders op stellen – namelijk het gedrag van de pester afkeuren- zij dit patroon kunnen doorbreken. Door zorgvuldige observatie en gesprekken met kinderen en de ouders van het kind dat wordt gepest en de pester(s), zullen wij proberen te achterhalen wat er binnen de groep kinderen speelt. Uitgangspunt is dat wij actief luisteren en niet bevooroordeeld zijn. Ons doel is een warme, liefdevolle en geborgen omgeving bieden waarin alle kinderen zich emotioneel veilig voelen.

8 Oudercontacten

8.1 Het doel

Het doel van de oudercontacten is om een vertrouwensband en een goede samenwerking op te bouwen en ervoor te zorgen dat de twee opvoedomgevingen, thuis en het kinderverblijf, goed op elkaar zijn afgestemd. Dat vereist zoveel mogelijk afstemming tussen de pm-er en de ouders. We leren de kinderen goed kennen en wisselen ervaringen en aanpak uit. Bijvoorbeeld de rituelen van thuis bij het slapen gaan of een eetschema. Deze afstemming komt ten goede aan een gezonde ontwikkeling en het welbevinden van het kind.

8.2 Brengen en halen

Tijdens de breng- en haalmomenten wisselen wij samen met de ouders informatie uit. Wij horen graag van hen wat van belang is om een kind beter te begrijpen om hem zo goed mogelijk te begeleiden. Bijvoorbeeld hoe het weekeind of de vakantie is verlopen en of er bijzonderheden zijn.

Op onze beurt informeren wij ouders als zij hun kind ophalen over hoe de dag op het kinderverblijf

globaal is verlopen (over eten, de activiteiten, hoe het kind dit heeft beleefd en eventuele bijzonderheden).

Als ouders hun kind niet zelf komen halen, dienen ze dit van te voren te laten weten. Uit veiligheidsoverwegingen geven wij kinderen niet zonder toestemming van de ouders mee aan een derde. Om diezelfde reden kunnen kinderen alleen opgehaald worden door iemand boven de 12 jaar.

Doc 31 Pedagogisch werkplan Kiekebos Versie 4, 1-6-2021, 28 van 35

8.3 Gesprekken

Intakegesprek

Voordat het kind gaat starten, nodigen we nieuwe ouders uit voor een intakegesprek. Het gesprek wordt gehouden door de pm-ers die de mentor van het kindje wordt. Tijdens dit gesprek wordt informatie uitgewisseld en afspraken gemaakt over onder meer het wenproces. Tevens wordt het kindgegevens formulier ingevuld en kunnen ouders aangeven voor welke zaken zij toestemming verlenen, bijvoorbeeld het maken van foto's.

Op de eerste wendag gaat het kindje een paar uurtjes wennen op de groep en vindt meestal het intakegesprek plaats met de ouders. Hierbij wordt met name aandacht besteed aan uw kind: wie is het kind, welke bijzonderheden zijn er om rekening mee te houden, hoe stemmen we het beste af op de thuissituatie en we geven een toelichting hoe een dag op de groep eruit ziet en hoe we werken. Op de tweede wendag gaat het kind al wat langer wennen op de groep met daarbij een eet- en slaapmoment. Deze twee wenmomenten kunnen op vooraf aan de officiële plaatsing op de zelfde dagen als dat in het contract wordt afgesproken en alleen indien de bezetting het toelaat.

Voorafgaande de plaatsing van het kind heeft er al vaak een rondleiding van de manager of een pm er plaats gevonden. Hierin is het beleid van De Droomplaats uitgelegd en hebben de ouders een kijkje kunnen nemen in de groepen.

Oudergesprek

Mocht er achterstand in ontwikkeling zijn, worden ouders uitgenodigd. Er kunnen ook andere momenten aanleidingen zijn voor een oudergesprek, zowel op initiatief van de ouders als van een van onze pm-ers. Ouders kunnen te allen tijde een gesprek aanvragen met de mentor en/of de manager over hun kind.

8.4 Schriftelijke informatie

Digitaal communicatieplatform: de **Droomplaats-app** (in ontwikkeling)

Onze pm-ers schrijven op het digitale platform over de belevenissen van de individuele kinderen en de hele groep. Ouders krijgen toegang tot deze berichten via een app op hun telefoon of tablet.

Ook het dagritme van de kleinere kinderen (slapen, flesvoeding, luiers) en ontwikkelstappen (denk bijvoorbeeld aan een eerste woordje) worden in dit systeem aangegeven. Daarnaast kunnen de pm ers foto's van bijzondere momenten plaatsen, vragen stellen aan ouders of andere mededelingen doen.

Ouders kunnen de berichten en foto's direct zien als de pm-er deze heeft geplaatst. Ouders kunnen berichten doorgeven.

Nieuwsbrief

Bij ieder nieuw VE thema ontvangen ouders de VE nieuwsbrief met wat er aan activiteiten worden gedaan op de locatie en tips hoe daar thuis op aan te sluiten.

8.5 Oudercontact momenten

Per jaar organiseren we met het team van ons kinderverblijf één ouderavond. Ouderavonden kunnen wisselende thema's hebben, bijvoorbeeld over hoe een dag op het kinderverblijf verloopt (met foto's

Doc 31 Pedagogisch werkplan Kiekebos Versie 4, 1-6-2021, 29 van 35

en filmmateriaal), of we nodigen een externe partij uit die een lezing houdt over een aan opvoeding en verzorging gerelateerd onderwerp.

Bij de Ve thema's worden regelmatig ouders betrokken en soms uitgenodigd om het thema af te sluiten of bij de opstart.

U krijgt hiermee een inkijk in de uitvoering van ons pedagogisch werkplan. Beelden geven voor veel mensen toch een beter inzicht dan dit geschreven plan.

8.6 Ouderadviescommissie

De ouderadviescommissie van ons kinderverblijf behartigt de belangen van al onze kinderen en ouders van onze vestiging. Zij bevordert de communicatie tussen de ouders en de medewerkers en adviseert over:

- de uitvoering van het kwaliteitsbeleid, in het bijzonder het pedagogisch beleid (de kwaliteit van het personeel, de groepsgrootte en de inzet van personeel in opleiding)
- het algemeen beleid op het gebied van voeding, opvoeding, veiligheid en gezondheid ●
- openingstijden
- het beleid rondom voorschoolse educatie
- vaststelling en wijziging van de interne klachtenregeling
- wijzigingen van de prijs van kinderopvang

De ouderadviescommissie komt gemiddeld 4-6x per jaar bij elkaar. De manager en directeur zijn beschikbaar voor vragen en/of opmerkingen vanuit de ouderadviescommissie. Er is een gezamenlijke oudercommissie voor kdv, bso en peuteropvang.

De bevoegdheden, samenstelling, benoeming en verkiezing verlopen volgens het Reglement Ouderadviescommissies (op te vragen bij de locatiemanager).

Wij zijn altijd op zoek naar betrokken ouders. Het is moeilijk om een ouderadviescommissie te vormen of te behouden. Wij zullen regelmatig oproepen doen of u persoonlijk aanspreken. Indien dit niet lukt dan zullen wij bovenstaande onderwerpen altijd voorleggen op een algemene ouderavond of u per mail op de hoogte stellen van het voorgenomen beleid waarop wij u dan uitnodigen om daar gesprek of een advies over uit te brengen.

8.7 Exit enquête

Als de kindplaats is beëindigd bespreken we met ouders een exit enquête met vragen over hun ervaringen met ons kinderverblijf. Deze evaluatie kan input zijn voor verbeteracties.

9 Borging van de kwaliteit

9.1 Personeel en opleiding

Onze werksoort is volop in beweging. Er komt steeds meer (wetenschappelijk) onderzoek en inzicht in de ontwikkeling van het jonge kind. Dat maakt dat wij constant te maken hebben met voortschrijdend inzicht in het werken met kinderen. Wij vertalen dit naar de werkvloer. Een open en lerende houding van ons personeel maakt het constante proces van evalueren, zelfreflectie, bijstellen en verbeteren van ons handelen naar nieuwe inzichten mogelijk.

Doc 31 Pedagogisch werkplan Kiekebos Versie 4, 1-6-2021, 30 van 35

Alle pm-ers in ons team zijn gekwalificeerd. De kwalificatie-eisen om als pm-er te mogen werken zijn vastgelegd in de CAO Kinderopvang. Mocht een nieuwe medewerker nog niet voldoen aan de vereiste certificering, wordt zij ingedeeld naast een collega die wel gecertificeerd is en start binnen een jaar met de opleiding. De pm-ers die op de babygroepen werken volgen allemaal voor 2023 een speciale verdiepingmodule voor het werken met baby's. Zo ook de pm-ers die werken in de buitenschoolse opvang.

Wij proberen aantrekkelijke banen te creëren voor de medewerkers. Dit betekent dat wij soms combibanen maken. Zo kan een bso medewerker ook op de peutergroepen (halve dag) werken of invaller zijn voor de medewerkers die uitgeroosterd zijn vanwege compensatie of taken buiten de groep.

Regelmatig worden wij op de groep ondersteund door stagiaires. Zij volgen de opleiding PW3, PW4, een pedagogische hbo of Helpende Welzijn. De stagiaires bieden ondersteuning bij de verzorging van kinderen, bij de uitvoering van activiteiten, maar hebben niet de eindverantwoordelijkheid. Ook zijn er werknemers die een werk-/leertraject volgen, deze werknemers krijgen gedurende de opleiding steeds meer verantwoordelijkheden. In het BPV-beleidsplan is vastgelegd wanneer een werknemer die een werk-/leertraject volgt bepaalde taken mag uitvoeren. Het BPV-beleidsplan is in te zien op de vestiging.

Werknemers die een werk-/leertraject volgen en stagiaires worden ingezet conform de eisen zoals deze zijn beschreven in de CAO Kinderopvang.

9.2 Ondersteuning op de groep door andere volwassenen

Op de groep worden de pm-ers ondersteund door stagiaires. Dit zijn medewerkers in opleiding en afhankelijk van hoe ver zij in de opleiding gevorderd zijn, voeren zij de taken uit van een pm-er. Eerst geheel begeleidt en geleidelijk steeds zelfstandiger, totdat zij uiteindelijk kan afstuderen als een gelijkwaardig collega. De vorderingen van de diverse stagiaires zijn op de locatie in te zien in het praktijkboek.

Wij maken gebruik van vrijwilligers en andere personen voor aanvullende taken. De ondersteuning op de groep is **niet** specifiek op de verzorging van de kinderen gericht. Het betreft iemand die voor ons komt koken, een tuinman en een klusjesman voor onderhoud. Zij moeten net als iedereen die in de kinderopvang werkt een zogenaamde Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) overleggen en ingeschreven staan in het register voordat ze hun activiteiten bij ons starten.

9.3 Werkinstructies/protocollen

Het algemeen pedagogisch beleid is onderdeel van het kwaliteitshandboek van De Droomplaats. Naast het algemeen pedagogisch beleid zijn hier ook allerlei werkinstructies en protocollen in opgenomen, bedoeld om de veiligheid en gezondheid van de kinderen en de kwaliteit van de leefomgeving in het

kinderverblijf zo goed mogelijk te borgen.

Zo volgen we de richtlijnen van het voedingscentrum bij het samenstellen van de maaltijden en de tussendoortjes die wij aanbieden. Bij het bereiden hiervan, volgen wij de hygiëncode voor kleine instellingen. Daarnaast zijn er ook werk instructies in opgenomen, bijvoorbeeld over veilig slapen van kinderen en (veiligheid)eisen bij het ondernemen van een uitstapje.

Doc 31 Pedagogisch werkplan Kiekebos Versie 4, 1-6-2021, 31 van 35

Deze werkinstructies en protocollen worden continu geëvalueerd en bijgesteld. Niet alleen door aanpassingen van richtlijnen door bijvoorbeeld de GGD of het Voedingscentrum, maar ook door reacties van de pm-ers, managers en ouders. Het protocol veiligheid en gezondheid is op de locatie in te zien.

9.4 Niet tevreden? Vertel het ons.

Goede samenwerking tussen ouders en medewerkers is in het belang van het welzijn van de kinderen. Daar zetten wij ons van harte voor in. Het kan voorkomen dat de van mening een ouder verschilt met een medewerker of ergens ontevreden over is. Wij vragen de ouders dit bespreken met de betreffende medewerker of met de manager. Ook kan de directeur gevraagd worden te bemiddelen. Zij is bereikbaar via het hoofdkantoor van De Droomplaats.

Een ouder kan ook ontevreden zijn over dienstverlening van het kantoor. Dan kan er contact opgenomen worden met de directeur. De contactgegevens van het kantoor staan vermeld op de website.

Klachtencommissie

Meestal komen we er samen wel uit. Is dat niet het geval, of wenst de ouder de klacht direct bij een onafhankelijke klachtencommissie in te dienen, dan kan dit door een schriftelijk klacht bij de Stichting Klachtencommissie Kinderopvang neer te leggen.

Geschillencommissie: Ook kunnen zowel ouders als De Droomplaats een klacht laten beoordelen door de geschillencommissie kinderopvang: Als men er onderling niet uitkomt, kan een geschil worden voorgelegd aan de geschillencommissie kinderopvang. Bij het klachtenloket kinderopvang dat is verbonden aan de geschillencommissie kinderopvang wordt eerst geprobeerd om de klacht op te lossen door het geven van informatie, advies, bemiddeling of mediation. Ouders kunnen een geschil indienen bij de geschillencommissie kinderopvang als:

- De kinderopvangorganisatie niet binnen zes weken heeft gereageerd op de schriftelijke klacht;
- De ouders en de kinderopvangorganisatie het niet binnen 6 weken eens zijn geworden over de afhandeling van een klacht.
- De kinderopvangorganisatie geen adequate klachtenregeling heeft .

In uitzondering op het bovenstaande mogen ouders meteen een geschil indienen bij de geschillencommissie kinderopvang als in redelijkheid niet van ouders kan worden verlangd dat zij onder de gegeven omstandigheden een klacht indienen bij de kinderopvangorganisatie. Dit kan zijn bijvoorbeeld bij klachten over intimidatie of wanneer ouders bang zijn dat het voorleggen van hun klacht vervelende repercussies kan hebben. De geschillencommissie beoordeelt in individuele gevallen of aan de voorwaarden hiervoor wordt voldaan. Oudercommissies kunnen een geschil over de toepassing van het

adviesrecht direct voorleggen aan de geschillencommissie kinderopvang. De geschillencommissie toetst in deze gevallen alleen of de kinderopvangorganisatie in redelijkheid heeft gehandeld. De geschillencommissie moet volgens de wet binnen 6 maanden uitspraak doen. In de meeste gevallen zal de commissie sneller een uitspraak doen. Indien nodig zal de commissie een versnelde procedure volgen. De uitspraken van de geschillencommissie kinderopvang zijn bindend voor zowel de ouders en oudercommissies als de aangesloten kinderopvangorganisatie.

Doc 31 Pedagogisch werkplan Kiekebos Versie 4, 1-6-2021, 32 van 35

De geschillencommissie kinderopvang publiceert geanonimiseerde uitspraken op haar website. Meer informatie kunt u vinden op www.klachtenloket-kinderopvang.nl. De ouders hebben het recht direct contact op te nemen met de externe klachtencommissie. Wij hopen natuurlijk dat de ouder ons eerst de kans geeft om met u in gesprek te gaan over uw klachten.

Voor meer informatie over de klachtenprocedure en het volledige klachtenreglement kunt u opvragen op het kantoor.

9.5 Observatie welbevinden en ontwikkeling van het kind

Kinderen zijn kleine onderzoekers. Ieder kind wil graag leren(=spelen) en ontdekken. Kinderen ontdekken dingen door te spelen. Ze bepalen hun eigen spel.

Het is onze taak om de kinderen de gelegenheid te geven om te spelen en ze zonedig bij te sturen.

De kwaliteit van voorschoolse educatie wordt versterkt door meer opbrengstgericht te werken. Het gaat om een doelgerichte methodische manier van werken. Niet de activiteit staat centraal maar de ontwikkeling van het kind. Voor de pm-er is opbrengstgericht werken een werkwijze om te bepalen wat zij de kinderen moet bijbrengen of in ieder geval aanbieden en op welke behoeften van de groep en het individuele kind de begeleiding wordt afgestemd.

Het gaat om observeren, zien waar het kind staat in zijn ontwikkeling, om vervolgens te bepalen welke spelactiviteiten een kind nodig heeft. Als volgende stap wordt er geëvalueerd om te bepalen of de pm-er de juiste spelactiviteiten heeft aangeboden om het kind verder te helpen ontwikkelen. Dit kan op het individuele niveau of het groepsniveau. Vervolgens worden de activiteiten aangepast, of wordt het doel aangepast.

Om het kind objectief te beoordelen maken wij gebruik van de observatiemethode 'Zo doe, praat, beweeg ik, zo reken ik'.

Dit zou opgevat kunnen worden als een schoolse manier van spelen, maar dat is echt niet de bedoeling. Het gaat vooral om kansen te creëren en te grijpen. Hiermee bedoelen we dat we subtiel de kinderen uitdagen en stimuleren om een activiteit te doen en als er al spontaan spel is, dit te volgen, begeleiden en uit te diepen. Het eerste gebeurt in het gestructureerde spel of bijvoorbeeld tijdens het eten, tijdens het ongestructureerde (vrije) spel worden kansen gegrepen.

Als de ontwikkeling van een kind anders verloopt:

Niet altijd verloopt de ontwikkeling van een kind volgens verwachting. Soms krijgen we ook te maken met gedragsproblemen, ontwikkelingsstoornissen, lichamelijke of verstandelijke beperkingen.

Wij hebben samen met de ouders een signalerende rol, maar kunnen niet diagnosticeren. Zodra onze

pm-ers zich zorgen maken, wordt dit met de ouders besproken. Wij horen het ook graag van de ouders als die zich zorgen maken. Samen zullen we dan bekijken hoe de zorgen kunnen worden weggenomen en hoe het kind extra kan worden ondersteund en gestimuleerd in zijn ontwikkeling.

Ons uitgangspunt is altijd het welbevinden van het kind. We kunnen niet altijd de zorg en aandacht bieden die een kind nodig heeft. Soms komen we tot de conclusie dat een kind niet op zijn plek is bij ons. Wij stellen onszelf daarom altijd de vraag: "Is de plek bij ons op de opvang de beste plek voor het kind?"

Doc 31 Pedagogisch werkplan Kiekebos Versie 4, 1-6-2021, 33 van 35

Vanuit dat oogpunt bekijken we ook of we kinderen met een beperking of ontwikkelingsproblemen goede opvang kunnen bieden. Wat de mogelijkheden zijn hangt echter altijd af van de specifieke situatie.

Mishandeling of vermoedens hiervan

Soms ondervindt een (jonge) ouder of kind problemen tijdens het opgroeien. Dan zijn er verschillende organisaties die de ouders en kind daarbij helpen. Het kan gebeuren dat meerdere instanties tegelijkertijd hulp bieden. Dan is het belangrijk dat de hulpverleners van elkaar weten. De hulp kan in samenwerking met elkaar beter verlopen. Wij zijn aangesloten bij het SiSa. SiSa is een afkorting van Stadsregionaal Instrument Sluitende Aanpak. Met dit systeem wordt bijgehouden of meerdere instanties hulp bieden aan dezelfde ouder en kind. Het systeem wordt alleen gebruikt door professionals. Voor meer informatie www.sisa.rotterdam.nl.

De meeste van de medewerkers van De Droomplaats zijn getraind in de meldcode en meldplicht. De locatiemanagers zijn aandachtsfunctionarissen en houden de code onder de aandacht in het team.

Wij maken een stappenplan bij vermoedens van kindermishandeling en huiselijk geweld. Dit plan bevat alle stappen die genomen worden vanaf dat wij signaleren tot aan het moment dat wij eventueel melden bij Veilig Thuis (vroeger het AMK). Een belangrijk uitgangspunt is dat wij dit altijd eerst met ouders bespreken. Onder kindermishandeling verstaan wij alle vormen van geestelijk, lichamelijk en seksueel geweld tegen kinderen, of het nalaten van zorg en aandacht.

9.6 Analyse van de pedagogische kwaliteit

Wij analyseren jaarlijks de pedagogische kwaliteit van onze vestiging. Hiervoor gebruiken we de observatielijst kwaliteit van de leefomgeving. Naar aanleiding van de resultaten hiervan stellen we verbeterpunten vast die wij opnemen in ons jaarplan. De resultaten van de analyse van de pedagogische kwaliteit wordt besproken met de oudercommissie.

9.7 Veiligheid en gezondheid

Op onze vestiging zijn alle veiligheid- en gezondheidsfactoren in kaart gebracht. Deze, en eventuele nieuwe factoren, worden jaarlijks beoordeeld met behulp van een digitale risicomonitor.

Deze zogenaamde risico-inventarisatie beschrijft de veiligheidsrisico's die de opvang van de kinderen met zich meebrengt: verbranding, vergiftiging, verdrinking, valongevallen, verstikking, verwondingen, beknelling, botsen, stoten, steken en snijden. Bij de risico-inventarisatie gezondheid wordt gekeken naar ziektekiemen, binnenmilieu, buitenmilieu en medisch handelen. De ouderadviescommissie brengt advies uit op het gevoerde beleid ten aanzien van de risico-inventarisaties en de plannen van aanpak.

De risico-inventarisatie gaat uit van normen én van het (soms onvoorspelbare) gedrag van kinderen. Een aantal keer per jaar wordt de locatie bezocht door een speciaal aangestelde medewerker die Veiligheid en Gezondheid onder de aandacht brengt van de medewerkers.

Jaarlijks stelt de GGD vast of deze inventarisatie en de hieraan gekoppelde evaluatie op de juiste wijze en volledig is uitgevoerd. De risico-inventarisatie en een afschrift van het inspectierapport van de GGD liggen op onze vestiging ter inzage. Het inspectierapport is ook te vinden via de vestiging pagina's.

Doc 31 Pedagogisch werkplan Kiekebos Versie 4, 1-6-2021, 34 van 35

9.8 Deskundigheidsbevordering

Al onze pm-ers worden op verschillende manieren ondersteund. Die ondersteuning is afgestemd op de individuele behoefte van elke pm-er. Coaching (tip-topgesprekken 2-3 keer per jaar) op de interactievaardigheden middels o.a. video interactiebegeleiding neemt daarbij een belangrijke plek in, omdat de interactievaardigheden de basis vormen van ons pedagogisch handelen. Structureel krijgen pm-ers interactiebegeleiding in contact met kinderen. De coaching wordt verricht door de locatiemanagers en/of speciaal aangestelde ve-specialisten op de peutergroepen (dit zijn meewerkende hbo pedagogisch medewerkers). De trainingen en verdiepende educatie worden verzorgd door de kwaliteitsmanagers (pedagogen).

Coaching op de interactievaardigheden middels o.a. vib neemt daarbij een belangrijke plek in, omdat de interactievaardigheden de basis vormen van ons pedagogisch handelen. Daarnaast worden er verschillende pedagogische verdiepingscursussen aangeboden voor pm-ers en locatiemanagers, afgestemd op de behoefte van de vestiging.

Daarnaast worden er verschillende pedagogische verdiepingscursussen aangeboden voor pm-ers en managers, afgestemd op de behoefte van de vestiging.

10. Afsluitend.

Als de ouders vragen hebben, dan kan dit via de mentor van het kind, maar natuurlijk ook aan de locatiemanager, kantoor en directie.

Wij wensen iedereen een fijne, leerzame tijd bij De Droomplaats.

Met vriendelijke groet,

Het team, manager en directeur van De Droomplaats Kiekebos

11. Bijlage tijdelijke wijzigingen

Soms zijn er kleine tijdelijke wijzigingen in ons pedagogisch werkplan. Om nu niet iedere keer het hele plan te herschrijven hebben wij gekozen om als dit aan de orde is een bijlage/aanhangsel te maken. Hier vermelden wij dan de versie en de startdatum en aflopende datum.

Bijlage versie	Startdatum:	einde datum :
Versie 2, 1-1-2020	Zie onderstaand addendum	?
	Coronaregels vanuit de overheid	

